

Årsrapport for Rettshjelpsentralen 2022

Av: Avdelingsleder Hege Levin, jurist Susana Løveid og jurist Veronica Filtvedt-Angell

---

**Kirkens Bymisjon,
Rettshjelpsentralen**

Innhold

1. Innledning	2
1.1 Historikk og rettshjelpsmodell	2
2. Rettshjelpsentralen 2022	3
2.1 Antall saker og antall timer	3
2.2 Fra prosjekt til fast drift	4
3. Fyller Rettshjelpsentralen et udekket behov for rettshjelp?	4
3.1 Statlig fri rettshjelp	5
3.2 Rettshjelpsentralens formål	5
3.3 Begrenset økonomi	6
3.4 Preventive hensyn	6
4. Saksbehandling	7
4.1 Saksområder og tendenser i 2022	7
4.2 Henvisningssaker	8
4.3 Hvor våre klienter har fått kunnskap om Rettshjelpsentralen	9
5. Profilering og synlighet	10
5.1 Hjemmeside og sosiale medier	10
5.2. Stands, arrangementer, seminarer og markeringer	12
6. Samarbeid med advokatfirmaer	16
7. Rettspolitikk	17
7.1 Innspill til politikere eller andre	17
7.2 Skriveavtale med Rettspolitisk forening	17
8. Evaluering	19
Vedlegg (statistikk)	20

1. Innledning

1.1 Historikk og rettshjelpsmodell

Retts hjelpsentralen tilbyr gratis rettshjelp til mennesker i Norge med begrenset økonomi. Det er ingen andre vilkår for å motta gratis rettshjelp på Retts hjelpsentralen, og vi bistår innen alle rettsområder unntagen skatterett og prosedyre.

Retts hjelpsentralen har vært et tiltak i Kirkens Bymisjon siden 1998. Frem til 2013 var det månedlige saksmottak på sentralen, og etter dette ble tiltaket utvidet til å ha saksmottak hver onsdag.

Retts hjelpstiltaket er unikt, da de fleste andre juridiske tiltak i Norge enten er knyttet opp mot faste inntektsgrenser, bistår bestemte målgrupper, bistår innen enkelte rettsområder eller drives av jusstudenter. På Retts hjelpsentralen er det kun jurister og advokater som yter rettshjelp, og hjelpen gis uavhengig av målgruppe og rettsområde.

Retts hjelpsentralen arbeider i tråd med Kirkens Bymisjons visjon om at alle skal erfare respekt, rettferdighet og omsorg. I dette arbeidet bestreber vi oss på at alle som tar kontakt skal føle seg sett og ivaretatt og motta rettshjelp av god kvalitet. For å oppnå dette, bruker vi god tid på opplæringen av de frivillige som starter hos oss, slik at de er best mulig rustet til å ta vare på klientene i tråd med våre verdier. Vi tar kun inn jurister og advokater, fordi vi mener dette gir den beste garantien for at hjelpen som ytes er av høy kvalitet, samtidig som alle de frivillige da kan jobbe selvstendig uten behov for faglig oppfølging i hver enkelt sak. Alle de frivillige som starter hos oss forplikter seg til å jobbe hos oss i minst 1 år. Dette vilkåret setter vi for at alle skal bli godt kjent med hverandre og dermed ha best mulig grunnlag for å samarbeide tett og bistå hverandre med kunnskap fra den enkeltes kompetanseområde. Vi rekrutterer jurister og advokater gjennom hele året, da vi til enhver tid ønsker å ha jurister tilgjengelig med kunnskap innen alle rettsområder, slik at vi kan bistå på alle felt. Dette gjør at klientene som oppsøker oss får rettshjelp fra mennesker med et bredt erfaringsgrunnlag. Årsaken til at vi ikke bistår med skatterett og prosedyre, er at disse områdene krever ekstra tid og ekspertise.

Retts hjelpsentralen har saksmottak på onsdager mellom kl.17 og kl.19. De frivillige juristene inngår i en turnusordning med vakt hver 2. hver 3. eller 4. onsdag. I 2022 har vi tatt inn flere nye frivillige, samtidig som noen av de faste frivillige har gått ut av den vanlige turnusordningen og startet som rådgivere for de andre frivillige.

2. Rettshjelpsentralen 2022

2.1 Antall saker og antall timer

Bemanningen på Rettshjelpsentralen var ved årets slutt av 2022, 19 frivillige jurister i turnus, 10 jurister i permisjon som fungerte som rådgivere for juristene i turnus, 3 advokater med ekstra ekspertise for veiledning, 4 frivillige sekretærer (jusstudenter) og 3 ansatte. Flere av de frivillige har jobbet utover saksmottakstiden på onsdager og flere har bistått i hverandres saker. Antallet frivillighetstimer var omtrent som året før: 1966 timer. Det ble til sammenligning ytt 2142 timer med frivillig bistand i 2021, mot 2157 i 2020. Årsaken til at frivillighetstimene gikk noe ned i 2022 var at vi fikk midlertidig økonomisk støtte til at en av de frivillige hos oss kunne fungere i lønnet stilling for en periode da vi opplevde mye tekniske problemer og utfordringer.

Rettshjelpsentralen tok inn langt flere saker i 2022 enn i årene før. Frem til 2018 tok vi inn rundt 135 saker i året. I 2019 tok vi inn 298 saker, i 2020 331 saker, i 2021 539 saker. I 2022 har saksmengden økt til 655 saker. Vi antar at økningen skyldes at flere faller innunder målgruppa vår om begrenset økonomi, samt at tiltaket har blitt bedre kjent i befolkningen.

Utgangspunktet til Rettshjelpsentralen er å gi hjelp til selvhjelp. Klientene gis informasjon, råd og bistand som gjør dem i stand til å hjelpe seg selv videre i saken sin. Årsaken til at vi i utgangspunktet kun gir hjelp til selvhjelp, er at mange av de som oppsøker oss klarer å gjøre mye i saken sin selv med juridisk veiledning. Vår erfaring er også at det gir en god mestringsfølelse å eie sin egen sak, og vi får hjulpet flere mennesker når klientene bistår i saken sin selv der de har ressurser til det. Vi ser imidlertid at mange klienter har behov for bistand utover dette. De kan ha behov for skriftlig partsrepresentasjon i form av en klage eller et brev til en motpart, eller de kan ha behov for bistand i form av personlig representasjon.

2.2 Fra prosjekt til fast drift

Rettshjelpsentralen har lenge ønsket å kunne bidra utover å gi hjelp til selvhjelp for å møte behovet til enkelte klienter om mer bistand enn bare hjelp til selvhjelp. Frem til 2020 ble sentralen kun drevet på frivillig basis, og det var ikke kapasitet til dette. I desember 2020 fikk Rettshjelpsentralen tildelt økonomiske midler fra bymisjonen og en gavegiver, og gikk over til å bli et toårig prosjekt med lønnsmidler til en prosjektleder og en jurist. Hege Levin som hadde drevet Rettshjelpsentralen de siste årene ble i desember 2020 ansatt som prosjektleder i to år, og i april 2021 ble Susana Løveid ansatt som jurist for ett år. Vi fikk parallelt med dette fire faste kontorplasser på frivilligsentralen, og en mer stabil drift. Målet for prosjektperioden var å skaffe økonomiske midler til varig drift med faste ansatte, og etablere et

permanent rettshjelpstilbud til mennesker med begrenset økonomi. Våren 2022 ble prosjektet evaluert. Det ble konkludert med at den økte pågangen av saker indikerer at tiltaket er av så stor velferdsmessig betydning for klientene, at det ble besluttet fra sentralt hold å gå over til fast drift fra 1. januar 2023. Hege Levin ble ansatt som avdelingsleder i fast stilling og Susana Løveid som jurist ut året.

Det at vi ble tildelt lønnsmidler i 2021, gjorde at vi kunne ta inn flere frivillige, og samtidig bistå flere klienter selv. Vi har derfor siden 2021 kunnet prioritere større saker og tilby representasjon i saker der vi har ansett det som av stor velferdsmessig betydning for klienten. Mange av sakene vi behandlet i 2021 og i 2022 har derfor vært av større omfang enn tidligere, hvilket har vært kjærkomment for klienter med sammensatte og kompliserte saker.

3. Fyller Rettshjelpsentralen et udekket behov for rettshjelp?

Rettshjelp er et sentralt velferdsgode. Samtidig bidrar samfunnsutviklingen til at det kreves stadig større ressurser å sette seg inn i kompliserte regelverk, det blir stadig større avstand mellom forvaltning og bruker, offentlige etater oppfyller ikke alltid veiledningsplikten sin og hverdagen blir mer og mer gjennomregulert. Rettshjelp er også svært dyrt. Det er derfor stor avstand mellom de som har råd til rettshjelp og de som ikke har det, og gapet mellom disse øker i takt med fattigdommen i samfunnet. Den store og økende pågangen av saker viser at Rettshjelpsentralen er et sentralt tilskudd til den statlige rettshjelpsordningen og de andre frie rettshjelpstiltakene i Norge.

Kirkens Bymisjons mandat er å avdekke og lindre nød og urett. Rettshjelpsentralen er en sentral aktør i dette arbeidet, der vi sammen jobber for å bekjempe rettighetsfattigdom i Norge.

3.1 Statlig fri rettshjelp

Inntektsgrensen for å motta statlig fri rettshjelp i Norge er snever. I 2021 var inntektsgrensen for enslige kr. 246.000 og samboere kr. 469.000. I 2023 ble inntektsgrensene økt til kr. 350.000 og par kr. 540.000. Statlig fri rettshjelp gis kun innen noen få avgrensede rettsområder.

Andelen som mottar statlig fri rettshjelp, er mindre i Norge enn i alle de andre nordiske landene. I 2017 var det bare 9% av den voksne befolkningen som fylte kravene for å få statlig fri rettshjelp.

De økonomiske vilkårene for å kunne motta statlig fri rettshjelp har blitt kritisert av FNs menneskerettighetskomite.

I 2020 ble det nedsatt et utvalg som skulle vurdere den statlige frie rettshjelpsordningen. Utvalget kom med forslag til en ny lov om fri rettshjelp i NOU 2020:5 Likhet for loven: Lov om støtte til rettshjelp. Inntektsgrensene og de øvrige vilkårene for å motta statlig fri rettshjelp ble foreslått endret.

De foreslåtte endringene vil ikke dekke opp for det store behovet for fri rettshjelp som eksisterer i Norge. Det vil derfor fortsatt være et stort behov for gratis rettshjelp i befolkningen selv om forslagene skulle føre til en lovendring.

3.2 Rettshjelpsentralens formål

De strenge vilkårene for å kunne motta statlig fri rettshjelp fører til at det er et stort skille mellom folk som har økonomiske forutsetninger for å tilegne seg rettshjelp, og folk som ikke har det. (Se videre om dette i Rettshjelpsutvalgets innstilling “NOU 2020:5: Likhet for loven: Lov om støtte til rettshjelp”.) Rettshjelpsentralen ønsker å bidra til å avhjelpe dette behovet, ved å gi rettshjelp til alle som har begrenset økonomi og ikke muligheten til å betale for juridiske tjenester. Formålet vårt er å bedre rettssikkerheten til denne målgruppen, og gi dem tilgang til en tjeneste de ellers ikke ville hatt muligheten til å benytte seg av. Rettshjelpen bidrar således til å ivareta et grunnleggende velferdsbehov i samfunnet.

3.3 Hvem oppfyller vilkåret om begrenset økonomi?

Som nevnt innledningsvis yter de fleste rettshjelpstiltakene i Norge kun hjelp til enkelte målgrupper. Det eneste vilkåret vi setter for å kunne motta hjelp er at man har begrenset økonomi. Årsaken til at vi gir hjelp til en så bred klientgruppe, er følgende:

Begrenset økonomi rammer bredt. Vi er sikre på at det foreligger et stort behov i befolkningen for tiltaket vårt. Dette da vi har hatt økt pågang av klienter gjennom hele den perioden vi har eksistert. Pågangen har økt suksessivt med promoteringen. (Se videre om dette nedenfor). Vår antagelse er at behovet er enormt, da begrenset økonomi kan ramme mange. Man kan ha dårlig råd i perioder av livet, for eksempel i perioder med sykdom, arbeidsledighet, under studier eller som enslig forsørger. Den vanskelige økonomiske situasjonen kan også være av mer langvarig art, som for uføre, minstepensjonister eller folk med omfattende gjeldsproblemer.

Rettshjelpsentralen har ingen konkret inntektsgrense for å gi juridisk bistand, og man trenger ikke gi konkrete inntektsopplysninger til sentralen. Avgjørelsen om inntak gjøres ut fra en skjønnsmessig vurdering under klientsamtalen, der vi vurderer hvorvidt klienten anses å ikke ha økonomi til å betale for rettshjelp. Dersom en klient anses å ha midler til å betale for juridisk bistand selv, opplyser vi om at vi ikke kan ta saken. Vi opplever svært sjelden at mennesker som har midler til å betale for juridisk

bistand oppsøker oss.

3.4 Preventive hensyn

Rettshjelpsentralen har erfart at mennesker som ikke har midler til å motta rettshjelp ofte opplever at problemene deres eskalerer. Manglende kunnskap om rettigheter og plikter kan føre til større økonomiske problemer, varig gjeld, ytterligere problemer av mer praktisk art og polarisering mellom private parter. Tilgang på rettshjelp på et tidlig stadium kan virke preventivt for varige konflikter og utfordringer.

Vi mener etter dette at tilbudet om gratis rettshjelp til alle med begrenset økonomi er et essensielt og helt sentralt bidrag i arbeidet mot rettighetsfattigdom, og at vi fyller et udekket behov for rettshjelp.

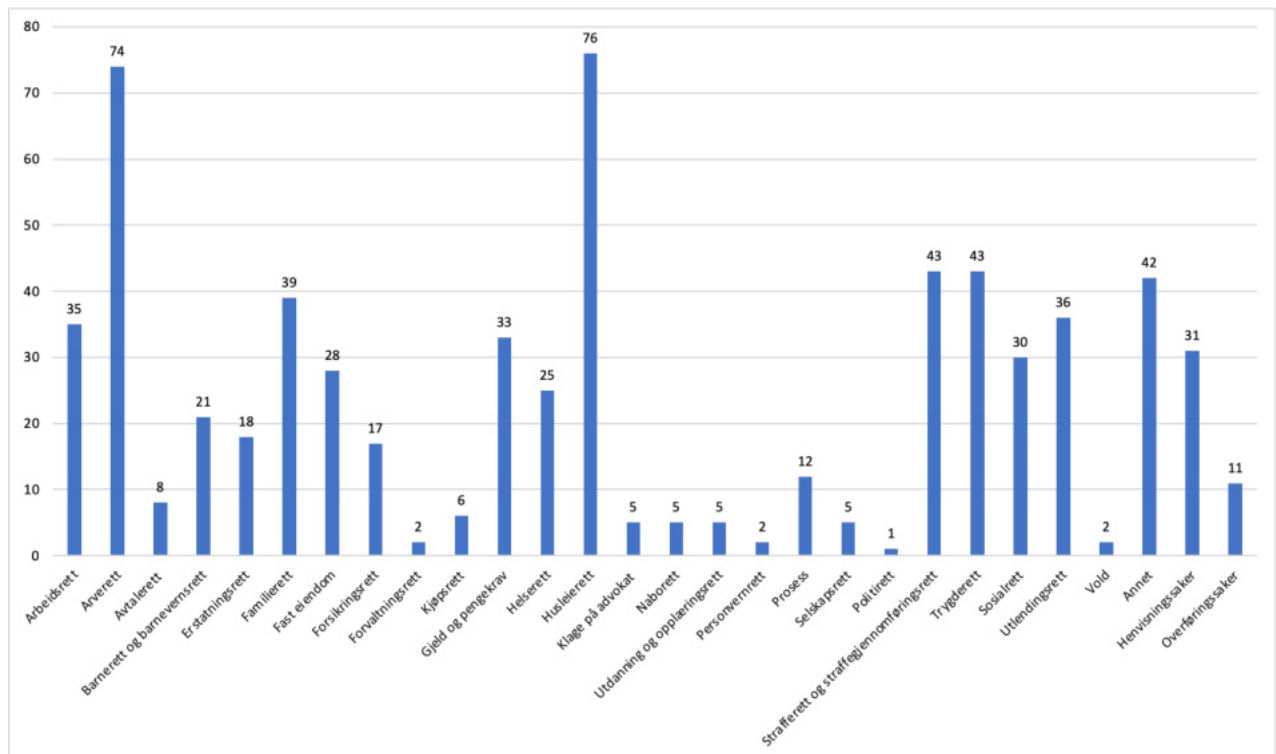
4. Saksbehandling

4.1 Saksområder og tendenser i 2022

Rettshjelpsentralen har i løpet av 2022 behandlet saker innen mange forskjellige rettsområder. Hovedvekten av sakene vi behandlet var innenfor rettsområdene arbeidsrett, arverett, familierett, fast eiendomsrett, gjeld og pengekrav, husleierett, strafferett og straffegjennomføringsrett, trygderett, og utlendingsrett. Vi har også tatt inn noen saker innen barnevern, som omhandler bistand og veiledning i forbindelse med bekymringsmeldinger.

Når det gjelder sakstyper innenfor de rettsområdene vi har mest av, er det særlig spørsmål om klage på vedtak fra NAV (oftest saker som omhandler uføretrygd), arveoppgjør, spørsmål om testament, skifteoppgjør, økonomisk oppgjør ved samboerskap og ekteskap, spørsmål om husleiekontrakter, oppsigelser i arbeidslivet, rettigheter under gjennomføring av straff og spørsmål om familiegjenforening. Når det gjelder strafferett, bistår vi med rådgivning i saker der klientene ikke har krav på offentlig oppnevnt forsvarer, slik som ved førerkortbeslag, politianmeldelser og avhør.

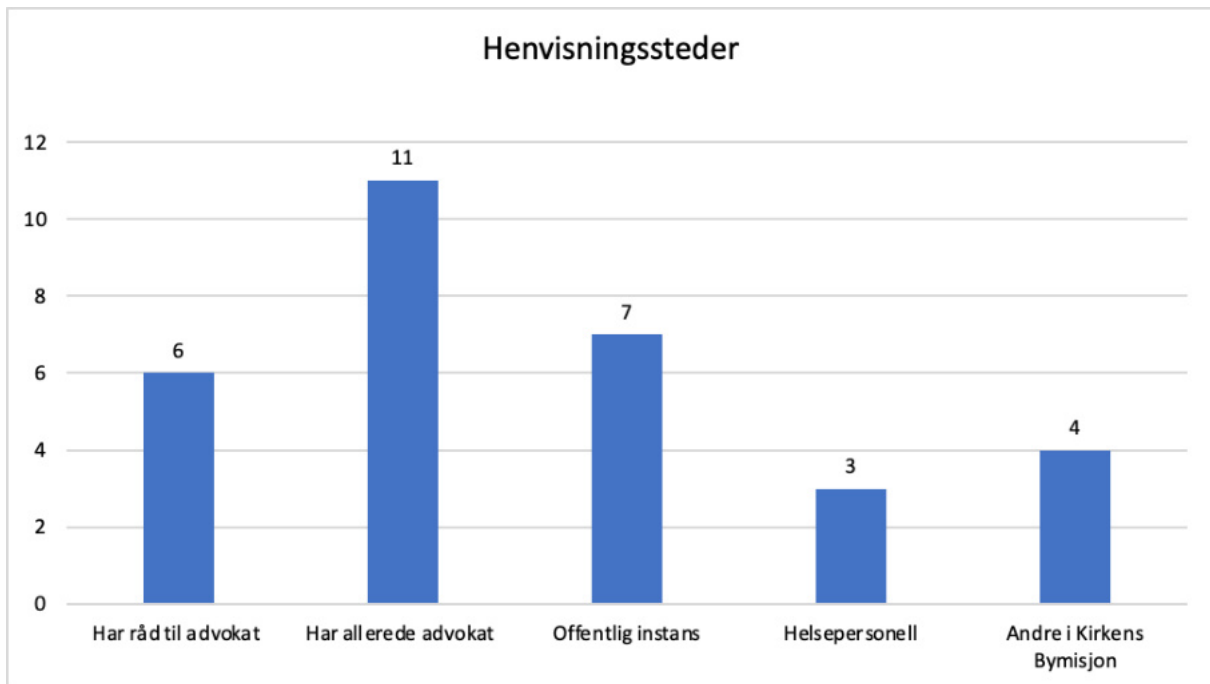
Se statistikk.

4.2 Henvissingsaker

Ettersom Rettshjelpsentralen ikke fører saker for retten, henvises saken til advokat og registreres i vårt saksbehandlingssystem som en henvissings sak. Statistikken nedenfor viser at vi har overført 17 saker videre til advokat. Dette gjelder først og fremst saker innen barnerett, der saken har pågått over lang tid, og der våre klienter ønsker hjelp med å ta saken til domstolene. Nedenfor vises også statistikk over andre etater vi har henvist saker videre til. Dette gjelder saker der forvaltningen kan bistå i kraft av veiledningsplikten, der saken omhandler annet enn juridisk veiledning eller der klienten har råd til advokat eller kan få bistand andre steder i bymisjonen. Statistikken viser også tilfeller der klienten allerede har en annen advokat i saken.

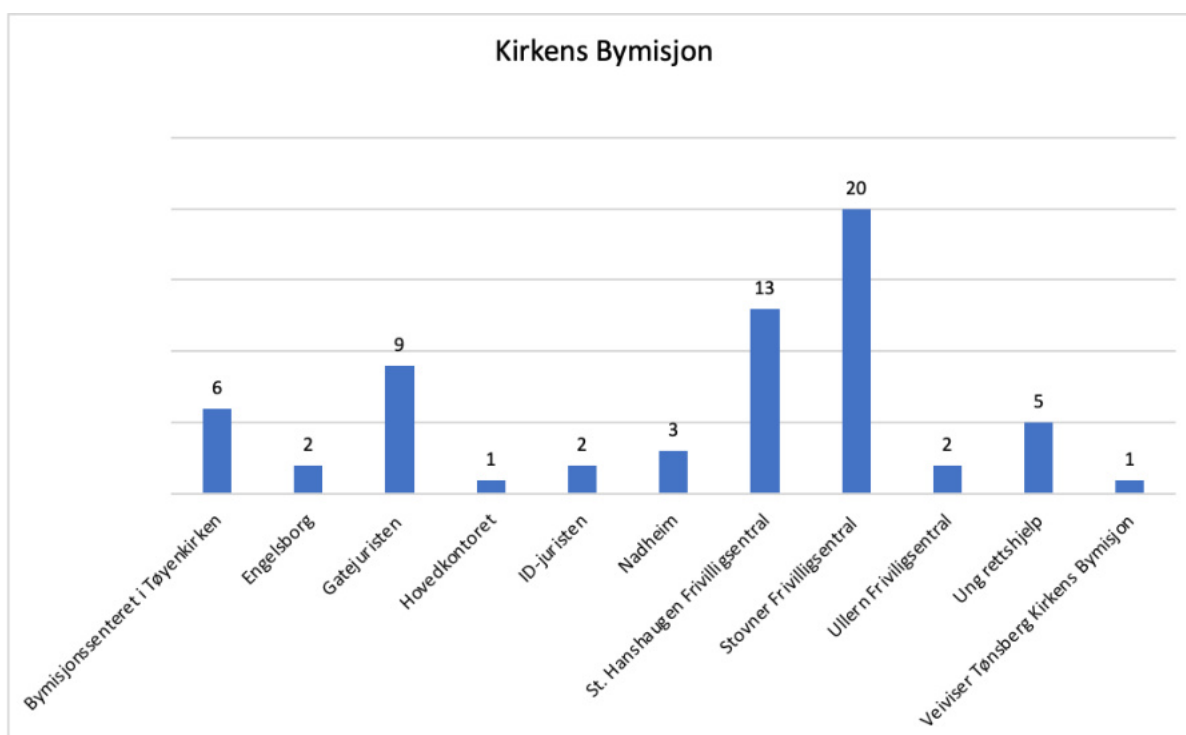
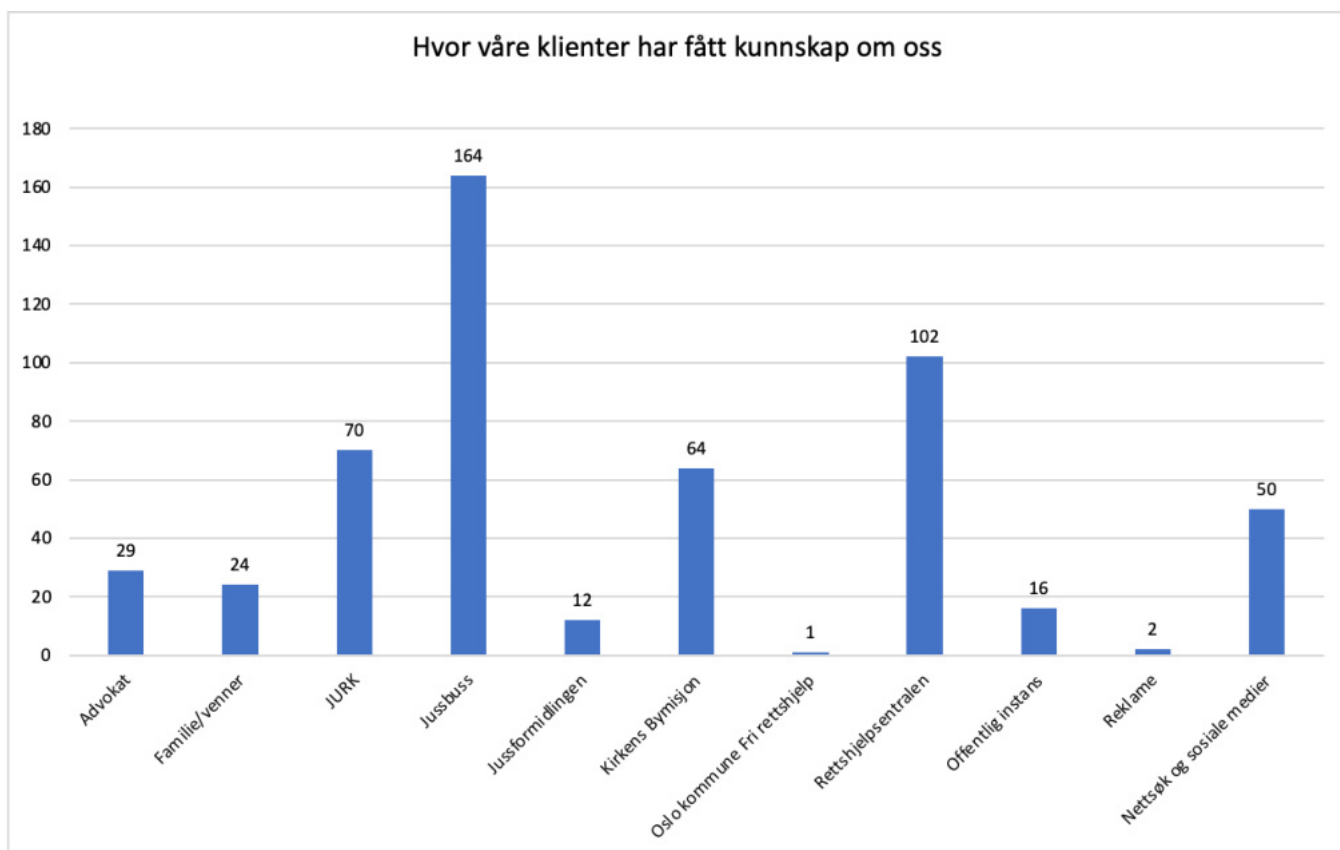

4.3 Hvor våre klienter har fått kunnskap om Rettshjelpsentralen

Rettshjelpsentralen får henvist de fleste sakene sine fra Juridisk rådgivning for kvinner (JURK) og Jussbuss. Statistikken nedenfor viser også at flere av våre klienter tar kontakt med Rettshjelpsentralen på nytt med nye saker.

I løpet av 2022 har flere av de andre enhetene i Kirkens Bymisjon fått kjennskap til Rettshjelpsentralen. Dette har ført til at flere av dem har henvist saker til oss. Eksempler på dette er Gatejuristen, Ung rettshjelp, ID-juristen, Bymisjonssenteret Tøyenkirken (Avdeling fattige tilreisende), Engelsborg, Hovedkontoret, Nadheim, og Frivilligsentralene på St.Hanshaugen, Stovner og Ullern. En del saker blir også henvist fra advokater. Nedenfor følger en oversikt over dette.

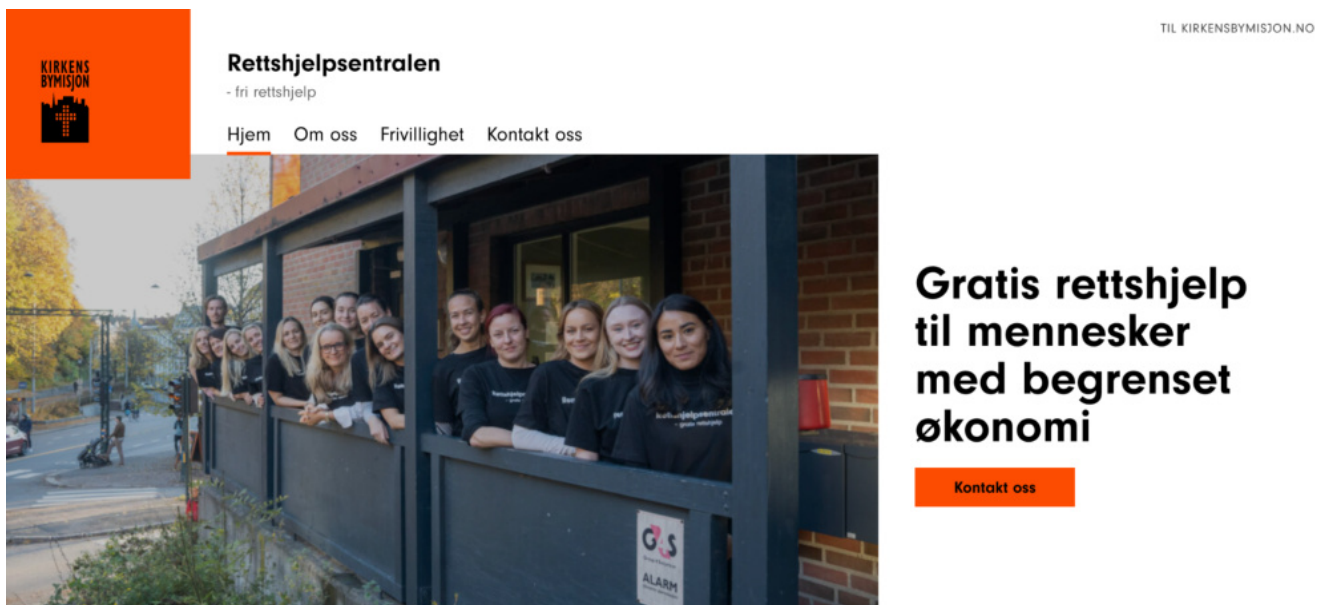
5. Profilering og synlighet

Gjennom 2022 har vi fortsatt å arbeide med profilering og synlighet av Rettshjelpsentralen. Dette har vi gjort fordi vi har ønsket å nå ut til flere klienter og informere befolkningen nærmere om arbeidet vårt. Profileringen har gitt oss økt oppmerksomhet blant klienter, bidratt til at vi har fått inn flere søknader fra frivillige jurister og advokater og gjort at vi har fått flere henvendelser fra mulige samarbeidspartnere. Vi har også erfart at flere av sakene vi har tatt inn i 2022 har kommet fra andre landsdeler enn fra Østlandet, og noe også fra utlandet. Vi antar dette har sin årsak i den økte promoteringen.

5.1 Hjemmeside og sosiale medier

I 2022 har vi forbedret og oppdatert **hjemmesiden** vår, med bedre informasjon om Rettshjelpsentralen og arbeidet vi driver. På siden er det også en egen veiledning til våre klienter for hvordan de kan sende oss dokumenter på Digipost og hvordan dokumenter kan krypteres. Dette for å ivareta personvernregler ved oversendelser og for å bistå de klientene som trenger praktisk veiledning innen IKT. Link til vår hjemmeside er: <https://kirkensbymisjon.no/rettshjelpsentralen/>

Bilde fra hjemmesiden:

The image is a screenshot of the website for Rettshjelpsentralen. In the top left corner, there is an orange square logo with the text 'KIRKENS BYMISJON' and a stylized building icon. To the right of the logo, the text reads 'Rettshjelpsentralen' followed by '- fri rettshjelp'. Below this, there are navigation links: 'Hjem', 'Om oss', 'Frivillighet', and 'Kontakt oss'. The main content area features a large photograph of a diverse group of about ten people, mostly young adults, smiling and leaning on a dark grey railing in front of a brick building. To the right of the photo, there is a bold text overlay: 'Gratis rettshjelp til mennesker med begrenset økonomi'. Below this text is an orange button with the text 'Kontakt oss'. In the top right corner of the website, the text 'TIL KIRKENSBYMISJON.NO' is visible.

Vi har opprettholdt vår **Facebookside**, hvor vi hver uke legger ut et fast innlegg om våre åpningstider på onsdager, og orienterer om ferier. Vi har tidvis også lagt ut andre innlegg om relevante hendelser. Vi vil fortsette dette arbeidet i 2023 for å synliggjøre oss enda mer. Link til vår Facebookside er:

<https://www.facebook.com/rettshjelpsentralen/>

Kirkens Bymisjon, Rettshjelpsentralen

365 liker · 456 følgere

Innlegg Om Bilder Videoer

Presentasjon

Rettshjelpsentralen gir gratis juridisk rådgivning

Side · Juridisk tjeneste

Louises gate 30, Oslo, Norway

22 69 86 10

kirkensbymisjon.no/rettshjelpsentralen

Stengt nå

Bilder

Se alle bilder

Kirkens Bymisjon, Rettshjelpsentralen

2 t · Instagram

Herlig å være godt i gang med 2023 og saker! I går hjalp vi klienter med spørsmål om arveoppgjør, erstatning, NAV, sivilprosess, strafferett, utlendingsrett og åndsverk.

Fint å sparre med hverandre etter saksmottaket også! Vi diskuterte særlig saker om erstatning, sivilprosess og utlendingsrett. Sammen fant vi best mulige løsninger og råd til klientene, også med tanke på det praktiske og prosessuelle.

#friereettshjelp #kirkensbymisjon

8

1 kommentar

Liker

Kommenter

I 2021 opprettet vi en **Instagram konto** der vi har lagt ut innlegg jevnlig for at folk skal få mer kunnskap om oss, kunne se nærmere hvem vi er og hvordan vi arbeider. Kontoen har fått flere følgere gjennom året, og har pr januar 2023, 568 følgere.

Link til vår Instagram er: <https://www.instagram.com/rettshjelpsentralen/>

Bilder fra Instagram:

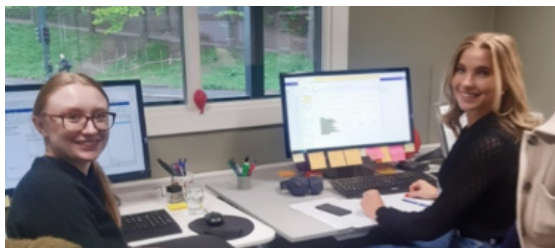

rettshjelpsentralen · Følg

rettshjelpsentralen Alltid koselig med vårt felles måltid før saksmottak 😊 Ekstra hyggelig i dag med besøk fra Sheraz, jurist fra Bymisjonssenteret Tøyenkirken, Avdeling for fattige tilreisende. Godt å sparre med hverandre i saker som de henviser til oss og utveksle erfaringer. #friereettshjelp #kirkensbymisjon

35 u Se oversettelse

rettshjelpsentralen · Følg

rettshjelpsentralen Godt samarbeid som alltid under saksmottak, mellom våre frivillige jusstudenter som tar telefoner og våre frivillige jurister som behandler saker 😊 #friereettshjelp #kirkensbymisjon

33 u Se oversettelse

På slutten av året startet vi planleggingen av en LinkedIn-side, for oppstart på nyåret. Kontoen er pr januar 2023 aktiv og vil utover året fylles med innhold.

5.2. Arrangementer, seminarer, media, og markeringer

Retts hjelpsentralen har deltatt fysisk på flere stands, arrangementer, seminarer og markeringer i 2022.

Vi har blant annet vært på “Rettspolitisk kjepphest”, debatter på Jusshuset og høstseminar på Geilo om ulike strafferettslige temaer, i regi av rettspolitisk forening (RPF).

Bilde fra Rettspolitisk kjepphest
Anastasia Valland fra Retts hjelpsentralen og RPF
Veronica Filtvedt-Angell og Susana Løveid fra Retts hjelpsentralen

Bilde fra debatt på Jusshuset i regi av Rettspolitisk forening
Norunn Gjermundrød fra Retts hjelpsentralen og Anastasia Valland fra Retts hjelpsentralen og RPF

Videre deltok vi på **høring i Justiskomiteen** på Stortinget i oktober i forbindelse med budsjettbehandlingen, sammen med Gatejuristen og Tøyenkirken. Der la vi frem et innlegg om behovet for økning av statlige midler til fri rettshjelp.

Bilde, fra venstre: Odd Harald Hovland, Jørgen Markus Jørgensen og Hege Levin.

Vi har videre arrangert i kurs for våre frivillige, i arbeidsrett og trygderett.

Kurs i arbeidsrett med Nils Storeng fra Advokatfirmaet Storeng, Beck & Due Lund

Kurs i trygderett med Micaela Hetland fra Advokatfirmaet Tvetter & Kløvfjell

Rettsjelpsentralen har også vært **aktive i media**, med intervjuer i Juristen, i Advokatbladet og i internmagasinet BY.

JURISTEN

NR 5 / 2022

WWW.JURISTEN.NO

Tema Fremtidens rettsjelp

Jussformidlingen i Bergen markerer sine 50 år
Satsing på digitalisering // Rettsjelp som forsikring
Frivillig innsats // Justiskomiteen om ny rettsjelpslov

Foto: Hagen/Larvik, Østrem Mikkelsen og Marie Ingrid Skjerve

ANNONSE

Hege Levin, Marta T. Slinde og Sheraz Malik.

Kirkens Bymisjon ønsker mer samarbeid med advokater

Organisasjonen tilbyr rettshjelp gjennom fire ulike juridiske tilbud: Rettshjelpssentralen, Ung Rettshjelp, Gatejuristen og Bymisjonssenteret. – Her kan man få erfaring som man ofte ikke får ellers i det tradisjonelle advokatvirket, sier Sheraz Malik.

PUBLISERT Onsdag 28. desember 2022 - 04:00

Bekjemper rettighetsfattigdom

Pågangen er stadig økende hos Kirkens Bymisjons rettshjelpssentral, som feirer 20-årsjubileum i år.

TEKST: YLVE GUDHEIM FOTO: TORSTEIN HILE

Alle kan ha behov for juridisk bistand i løpet av livet. Samtidig kan mange stå uten økonomisk mulighet til å motta slik hjelp, påpeker Hege Levin, prosjektleder ved Rettshjelpssentralen. – Juridisk bistand er svært dyrt, og avstanden mellom de som har muligheten til å betale for juridiske tjenester og de som ikke har det, er stor. Innsøkningsgrensen for å motta statlig fri rettshjelp er iøv. 320.000 kroner for enslige, 490.000 kroner for samboere eller ektefeller. Kun ni prosent av befolkningen vil dermed kunne benytte seg av ordningen, som i tillegg er avgrenset til noen utvalgte rettsområder. Det eksisterer derfor et stort udekket behov for rettshjelp i befolkningen.

Rettshjelpssentralen har siden oppstarten i 2002 vært et unikt tiltak, i den forstand at det ikke stilles andre krav for å motta hjelp enn at man har begrenset økonomi. Det finnes flere rettshjelpstiltak i Norge, også innenfor Kirkens Bymisjon, men disse er knyttet til bestemte målgrupper eller faste inntektsgrenser, eller de yter hjelp kun innen enkelte rettsområder. Rettshjelpssentralen dekker på sin side alle områder, med unntak av skatterett og prosedyre, som krever ekstra ekspertise. I 2022 ble tilbudet utvidet til å omfatte veiledning i straff- og straffprosessforberedelse.

trenger hjelpen vår. Samfunnet blir mer og mer gjennomregulert, og det er krevende å sette seg inn i kompliserte regelverk. Samtidig har priser på strekk og mat økt, slik at flere har begrenset økonomi og behov for gratis rettshjelp. Dessverre ser vi også at offentlige etater ikke alltid oppfyller veiledningsplikten sin, og mange mangler ressurser og språkkompetanse for å forstå vedtak som fattes. Det hjelper ikke å ha rett på noe hvis du ikke er klar over det, eller hvis du ikke vet hvordan du skal få de godene du har krav på.

Rettshjelpssentralen består i dag av 35 frivillige jurister og advokater, samt tre midlertidig ansatte. Arbeidet går hovedsakelig ut på å gi juridisk veiledning i form av informasjon og råd som setter klienter i stand til å hjelpe seg selv videre i saken, der de har ressurser til det. Samtidig har mange klienter behov for bistand utover dette. Etter å ha fått tildelt lønnsmidler i 2021, har sentralen i større grad hatt mulighet til å prioritere og behandle mer omfattende saker enn tidligere.

Kan hindre varig utenforskap

Tilgangen til gratis rettshjelp for alle som trenger det er et sentralt veiledningstilbud, poengterer Levin, ettersom dårlig råd rammer bredt. – Man kan ha begrenset økonomi i perioder

Udekket behov. – Rettshjelpssentralen kan bidra med å løse et stort udekket behov for mennesker som faller mellom ulle skille, sier Hege Levin.

I desember var daglig leder Hege Levin på **morgennyhetene i Østlandssendingen** på radio, og snakket om den økte pågangen på sentralen. Hun sa at vi antar at økningen skyldes økt fattigdom i befolkningen og at flere mennesker faller inn under vilkåret om å ha “begrenset økonomi”.

I anledningen **Frivillighetens år**, ble vi nominert til den nasjonale Frivillighetsprisen 2022. En pris for ekstraordinær frivillig innsats, og som deles ut av Frivillighet Norge, Kulturdepartementet og Bymisjonssenteret. I tillegg ble våre frivillige hedret av Kirkens Bymisjon med en egen festforestilling i Folketeateret.

I september deltok Rettshjelpsentralen på **Juristdagen** i regi av Juristforbundet. Juristdagen ble avholdt over hele Norge, og engasjerte jurister og advokater svarte på juridiske spørsmål fra lokalbefolkningen. Juristdagen arrangeres av Juristforbundet, og frivillige jurister og advokater som ønsker å bidra med gratis juridisk rådgivning kan delta.

Rettshjelpsentralen var representert ved flere av våre ansatte og mange frivillige jurister. Vi stod på flere steder i Oslo sentrum, sammen med Gatejuristen, Ung rettshjelp, JURK og Jussbuss. Vi svarte på spørsmål, i form av hvordan man kunne gå frem i saken sin og hvilke steder man kan få hjelp. De fleste spørsmålene vi fikk, omhandlet arv, ekteskap, husleie og utlendingsrett. Det var spennende og hyggelig å delta, og vi fikk opprettholdt vår nære kontakt med de andre rettshjelpstiltakene.

Frivillige og ansatt fra Rettshjelpsentralen:
Henning T. Andresen, Kari Werenskjold, Pernille Jovall og Susana Løveid
Bilder tatt av Oda Egeberg fra Ung rettshjelp

I september deltok vi på **Rettsikkerhetskonferansen** som i år handlet om rettsstaten og tillit. Det var særlig fokus på idømmelse av straff, frikjennelse og erstatning, omvendt voldsalarm, grensen for ytringsfrihet - for hatuttrykk og diskriminering, og det digitale arbeidslivets betydning for makt og menneskeverd. Ikke minst var det inspirerende ord og budskap fra årets vinner av Rettsikkerhetsprisen: Lise Klaveness og Tromsø IL, som har gjort en utrolig innsats for å fremme menneskerettigheter innen fotball og idrett.

Saksmottak på Stovner frivilligsentral

Vi gjennomførte 8 oppsøkende saksmottak på Stovner Frivilligsentral i 2022, og tok inn til sammen 20 saker derfra. Vi erfarte at mottakene var et kjærkomment tilbud for befolkningen der, og det var også populært blant de frivillige å være med på mottak utenfor lokalene våre. Antallet som oppsøkte oss varierte veldig, og vi kommer derfor til å endre modellen med mottakene i 2023 for å nå enda flere klienter.

Frivillige og ansatte fra Rettshjelpsentralen og Stovner Frivilligsentral.

5. Samarbeid med advokatfirmaer

Retts hjelpsentralen har fortsatt sitt samarbeid med Advokatfirmaet AGP Advokater i 2022 om fri rettshjelp til våre klienter. Advokatfirmaet gir oss 200 timer veiledning til klienter pro bono.

I 2022 inngikk vi også en avtale med advokatfirmaet Tvetter Kløvfjell, om rimelig rettshjelp til våre klienter. Flere benyttet seg av dette tilbudet.

Advokatavtalene er et kjærkomment tilskudd i mer komplekse saker der vi ikke har kapasitet til å følge opp klientene i så stor grad som vi kunne ønske. Vi setter stor pris på at enkelte advokatfirmaer har et sterkt samfunnsengasjement og ønsker å benytte dette engasjementet til å yte rimelig juridisk bistand!

Bilde, fra venstre: Veronica Filtvedt-Angell og Hege Levin fra Retts hjelpsentralen, Vilde Maakestad Enghaug, Micaela Hetland, Preben Kløvfjell og Servet Yildiz Størk fra Tvetter & Kløvfjell.

Bilde, fra venstre: Susana Løveid og Else-Cathrine Lund fra Rettshjelpsentralen, Fanny Schilbred Fasmer og Ketil Enerstad Sauarlia fra AGP, og Hege Levin fra Rettshjelpsentralen
Bilde tatt av Delniya fra St.Hanshaugen Frivilligsentral

6. Rettspolitikk

I løpet av 2022 har Rettshjelpsentralen tatt mer del i rettspolitisk arbeid. Årsaken til at vi ikke har fått gjort dette tidligere så mye som vi har ønsket, har vært at vi av kapasitetshensyn har måttet prioritere saksbehandling. Vi er glade for at vi nå har fått lønnede stillinger, slik at vi har kunnet fokusere på dette ved siden av saksbehandlingen.

6.1 Innspill til politikere eller andre

I forlengelsen av høringsvaret deltok Rettshjelpsentralen i et «Opprop for fri rettshjelp» sammen med: Advokatforeningen, FFO (Funksjonshemmedes fellesorganisasjon), Gatejuristen, NOAS (Norsk organisasjon for asylsøkere), Jussbuss, Jussformidlingen, Jusshjelpa i Nord-Norge, JURK (Juridisk rådgivning for kvinner), Kontoret for fri rettshjelp, Norske Kvinners sanitetsforening, Personskadeforbundet LTN, Rettspolitisk forening, Stiftelsen Retttferd, og Wayback.

Dokumentet ble sendt til Arbeiderpartiet, SV, SP og Rødt.

Formålet med oppropet er å følge opp høringen fra november 2020, og sørge for at fri rettshjelp blir satt på dagsorden av politikerne og andre.

Hege deltok på høring i Justiskomiteen.

I 2022 startet vi å invitere politikere til sentralen, for å synliggjøre viktigheten av arbeidet vi driver. Else Marie Rødby fra Justiskomiteen for Senterpartiet besøkte oss i desember. Videre hadde vi besøk av bydelspolitikere fra flere partier i desember.

Arbeidet med å synliggjøre oss for politikere fortsetter i 2023, og målet er at samtlige partier i Justiskomiteen, bystyret og byrådet, skal komme på besøk for å se det fantastiske arbeidet som utøves av de frivillige.

7.2 Innlegg på bloggen til Rettspolitisk forening

I oktober 2021 inngikk Rettshjelpsentralen en skriveavtale med Rettspolitisk forening, om å skrive faste innlegg på bloggen deres; «kritiskjussblogg». Artikkene vil ha en kobling til foreningens formål, jf. foreningens vedtekter § 1 som lyder:

«Foreningens formål er:

- a) å forsvare og utvikle sentrale rettsstatlige og velferdsrettslige verdier, og å arbeide for menneskerettighetene
- b) å fremme en kritisk diskusjon av etablerte holdninger og institusjoner på rettslivets områder,
- c) å bevisstgjøre jurister om den samfunnsmessige sammenheng jussen inngår i og deres personlige ansvar,
- d) å utvikle alternativer til eksisterende regler, med vekt blant annet på å bedre sosialt svakerestilte gruppers rettslige situasjon.

Foreningen er partipolitisk uavhengig»

I mai skrev frivillig jurist Anastasia Valland og ansatt jurist Susana Løveid, et innlegg med tittelen: «Kampen bak murene: Kvinners rettsstilling i norske fengsler».

Innlegget kan i sin helhet leses her:

<https://kritiskjussblogg.wordpress.com/2022/05/02/kampen-bak-murene-kvinnens-rettsstilling-i-norske-fengsler/>

Vi skal fortsette å skrive innlegg på bloggen i 2023.

7. Evaluering av prosjektet og overgangen til fast drift

Det å ha fått lønnsmidler til to ansatte på Rettshjelpsentralen har bidratt til fremgang på flere måter. Dette gjelder særlig med tanke på saksbehandling og administrativt arbeid. Videre har det vært av stor betydning at vi har kunnet fokusere på promotering av tiltaket vårt, og derigjennom kommet i kontakt med flere klienter, flere samarbeidspartnere og flere frivillige. Det at vi har kunnet starte å arbeide rettspolitisk, har bidratt til at vi også har kommet i kontakt med flere andre rettshjelpsaktører, og fått igang et tettere samarbeid oss imellom. Alt dette vil komme klientene våre til gode, i form av bedre klientbehandling.

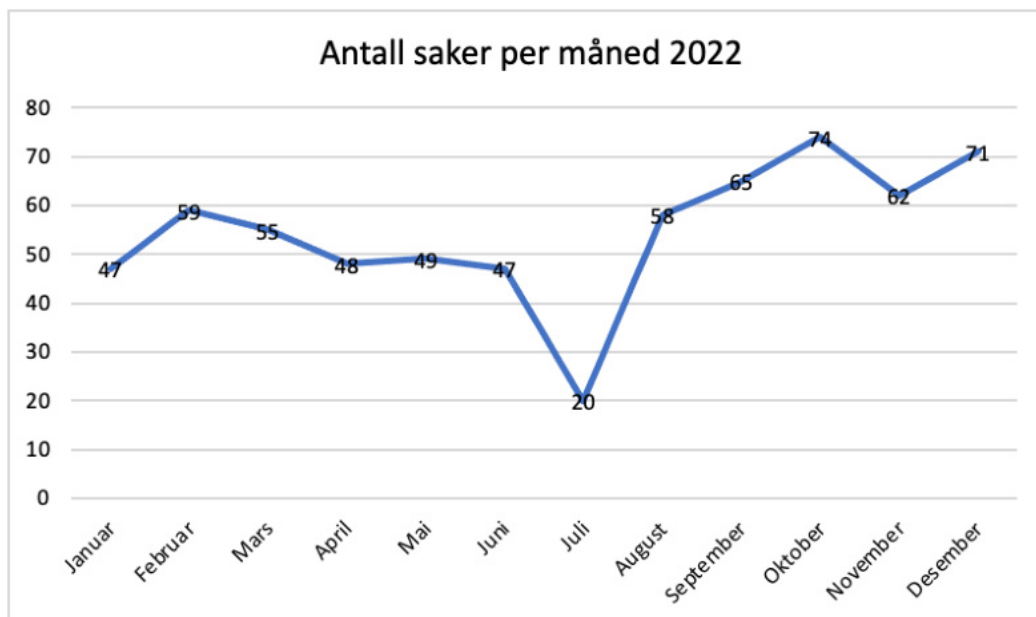
I oktober 2022 fikk vi den gledelige beskjeden om at stillingen til Hege Levin ble fast fra 2023 og stillingen til Susana Løveid ble forlenget ut året. Dette bidrar til at vi i 2022 kan fortsette det arbeidet vi har startet på, med flere oppsøkende saksmottak, flere frivillige jurister, flere klienter og flere saker.

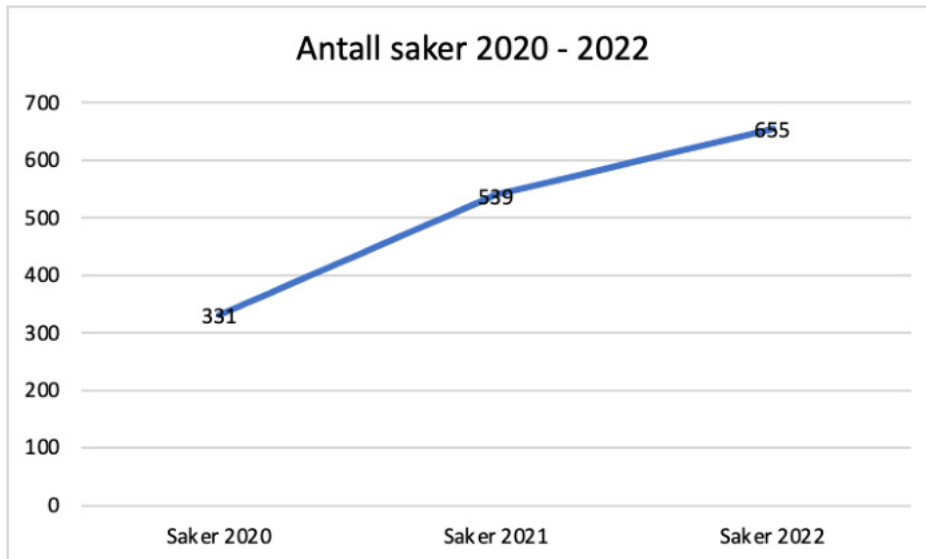
Vedlegg (statistikk)

Vedlagt følger en fullstendig oversikt over statistikk for Rettshjelpsentralen 2022.

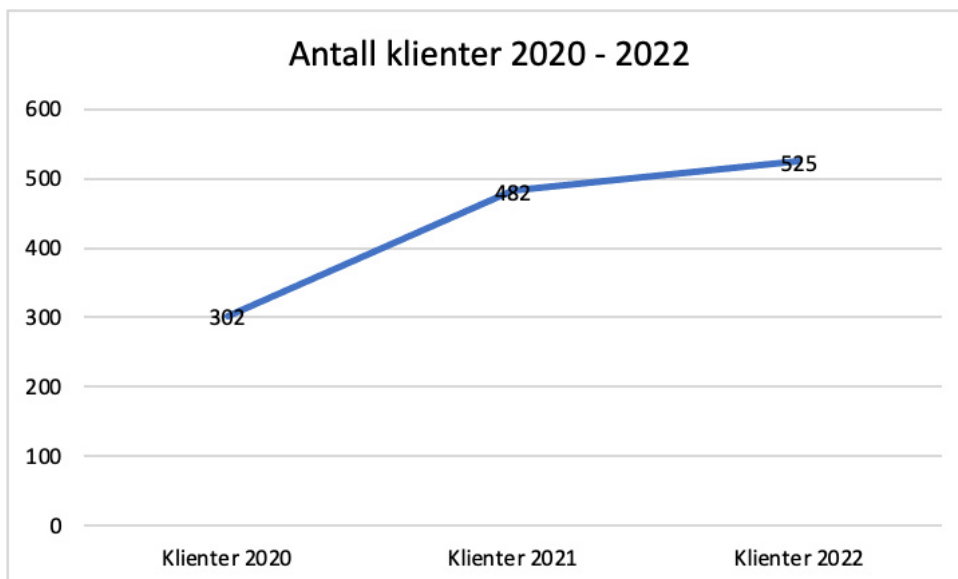
Antall saker og klienter

Antall saker: 655

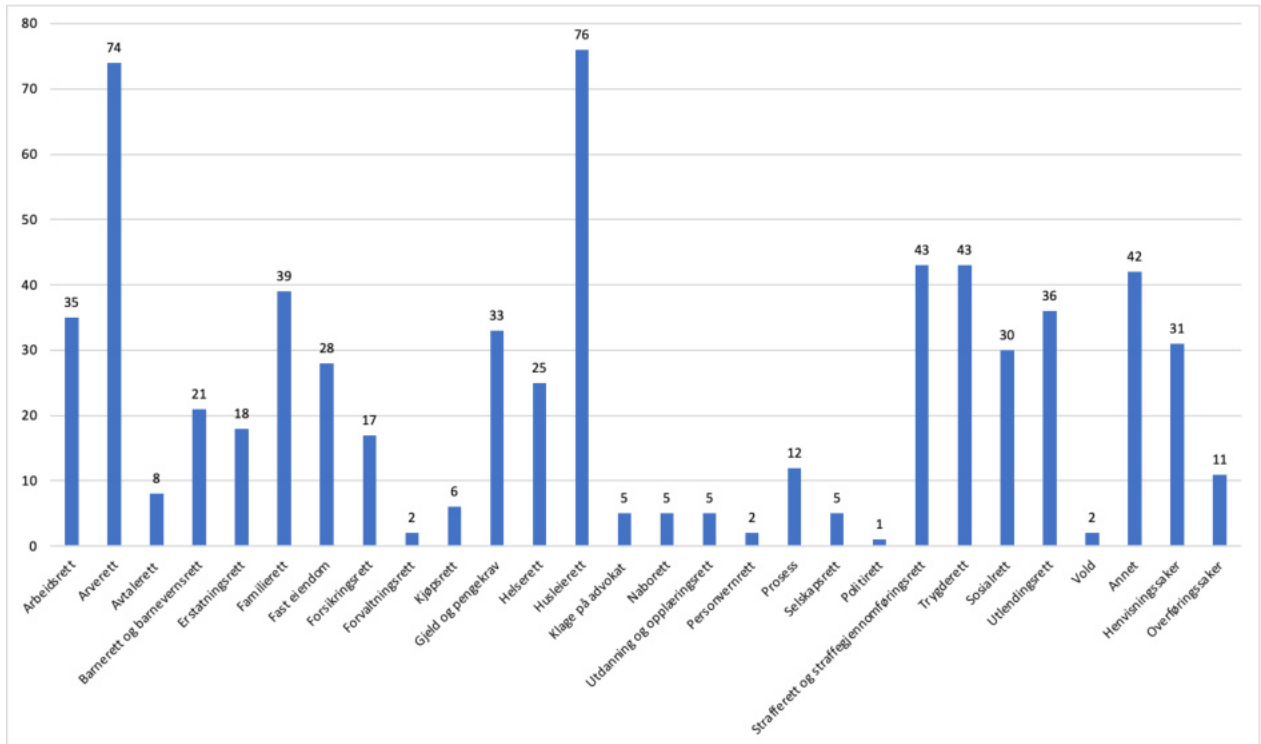

Antall klienter: 525

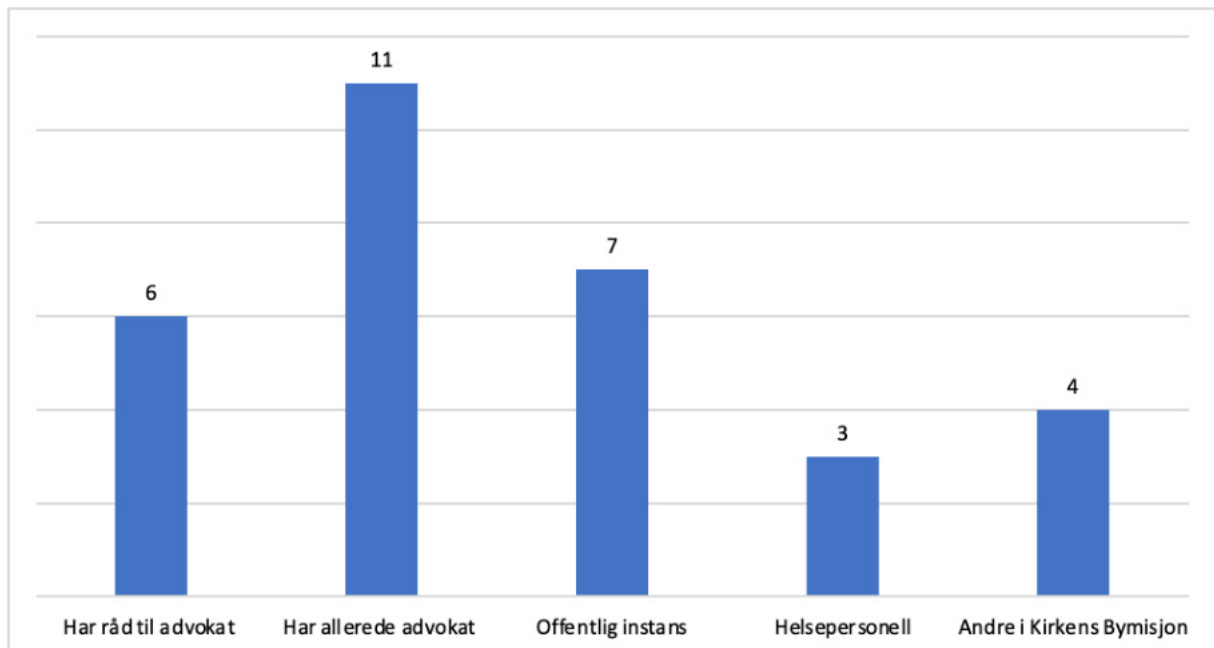

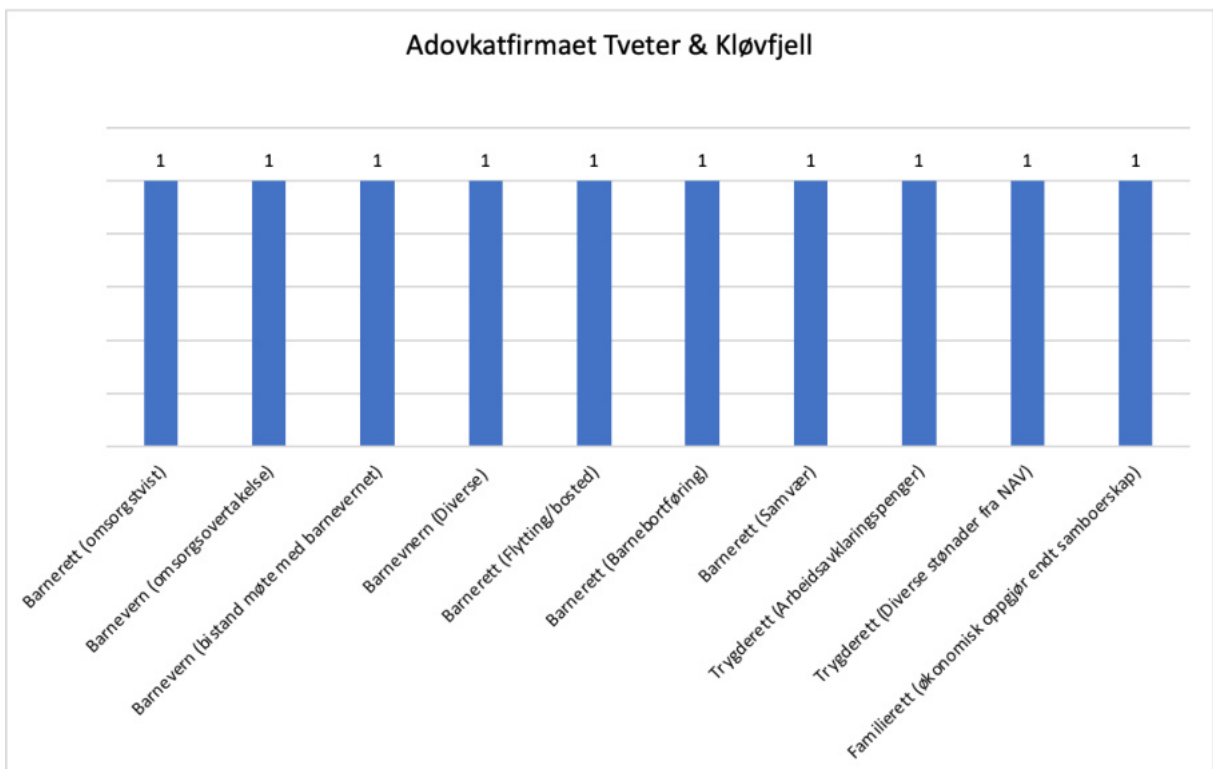
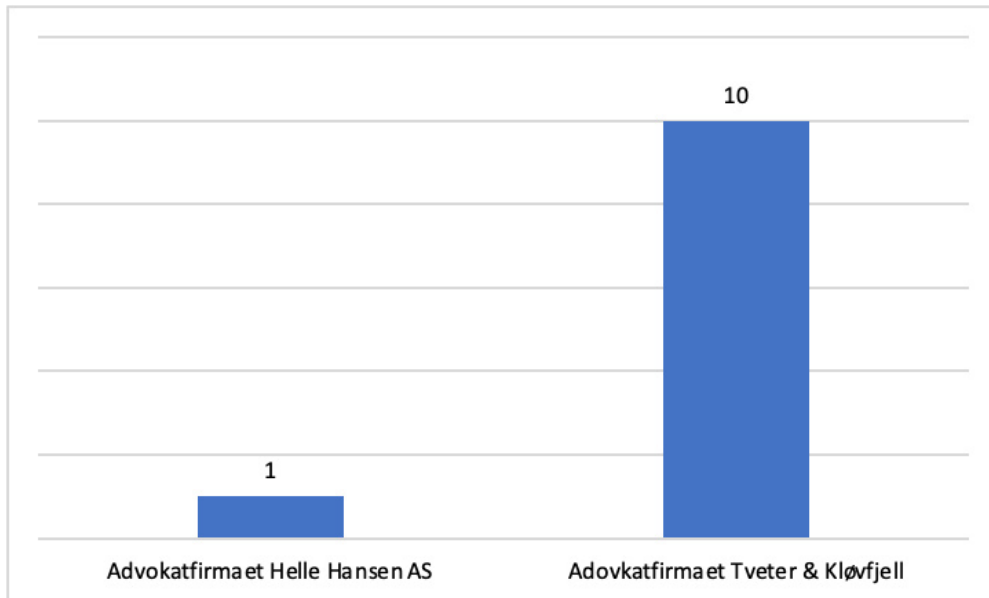
Saker fordelt etter rettsområde

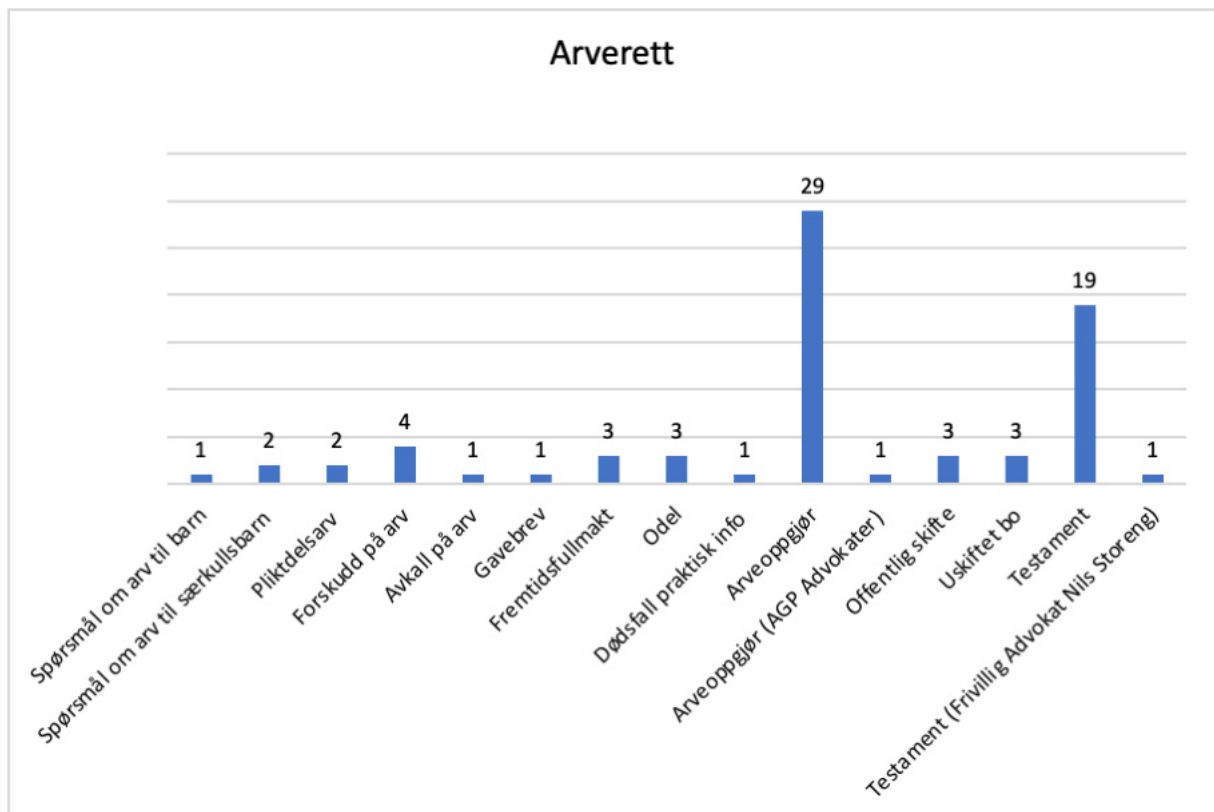
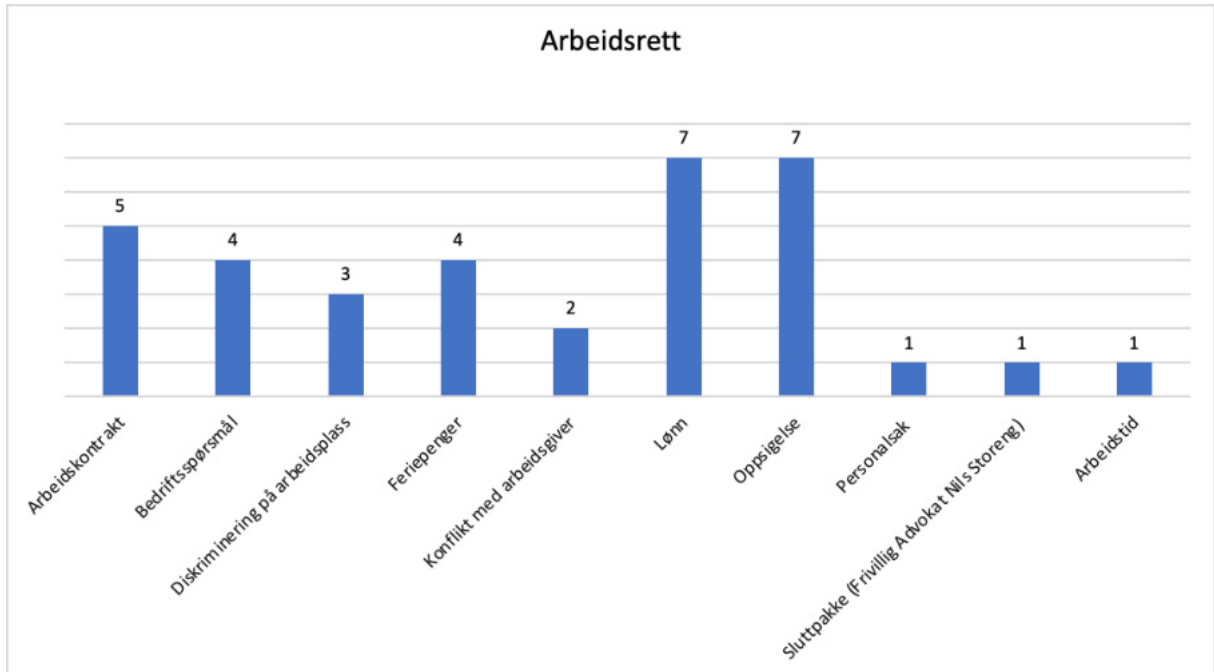
Henvissingssteder

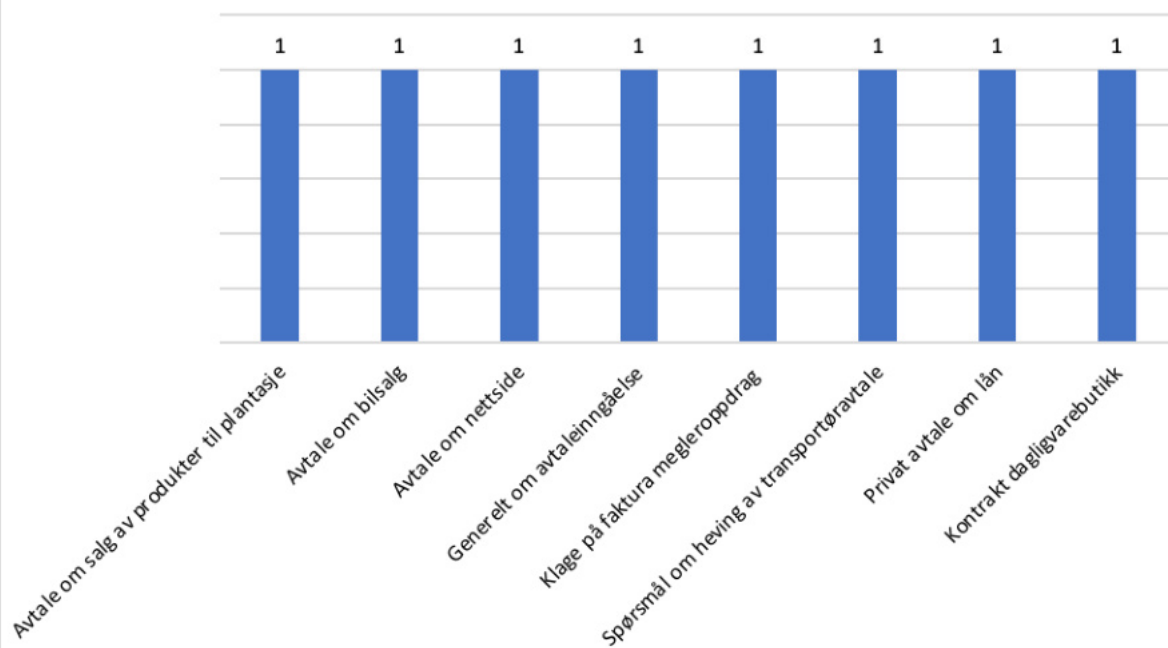
Overføringssaker

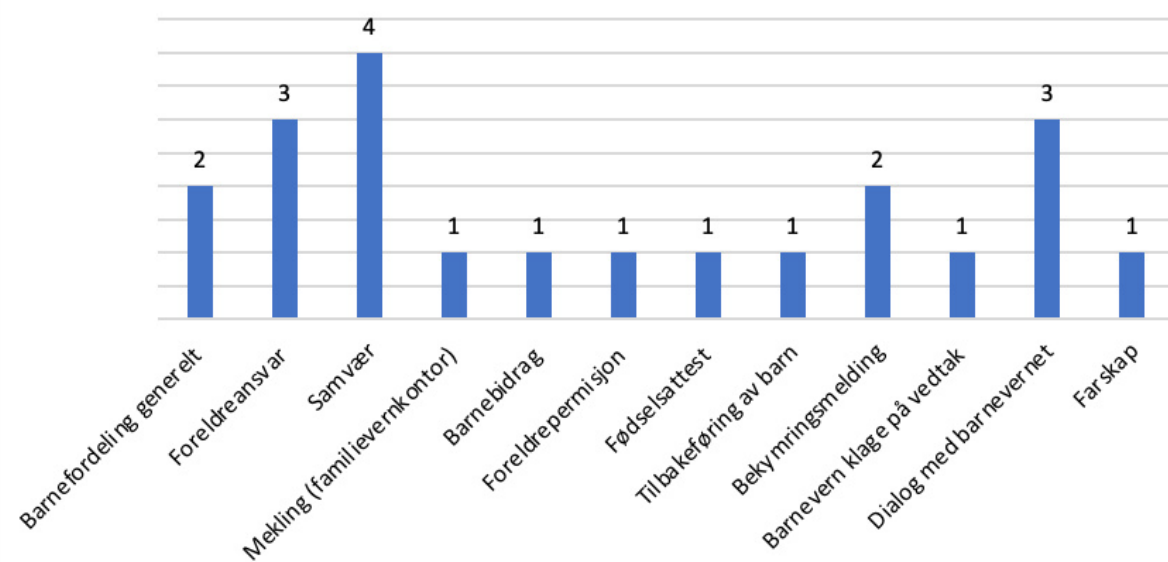
Sakstyper fordelt etter rettsområder

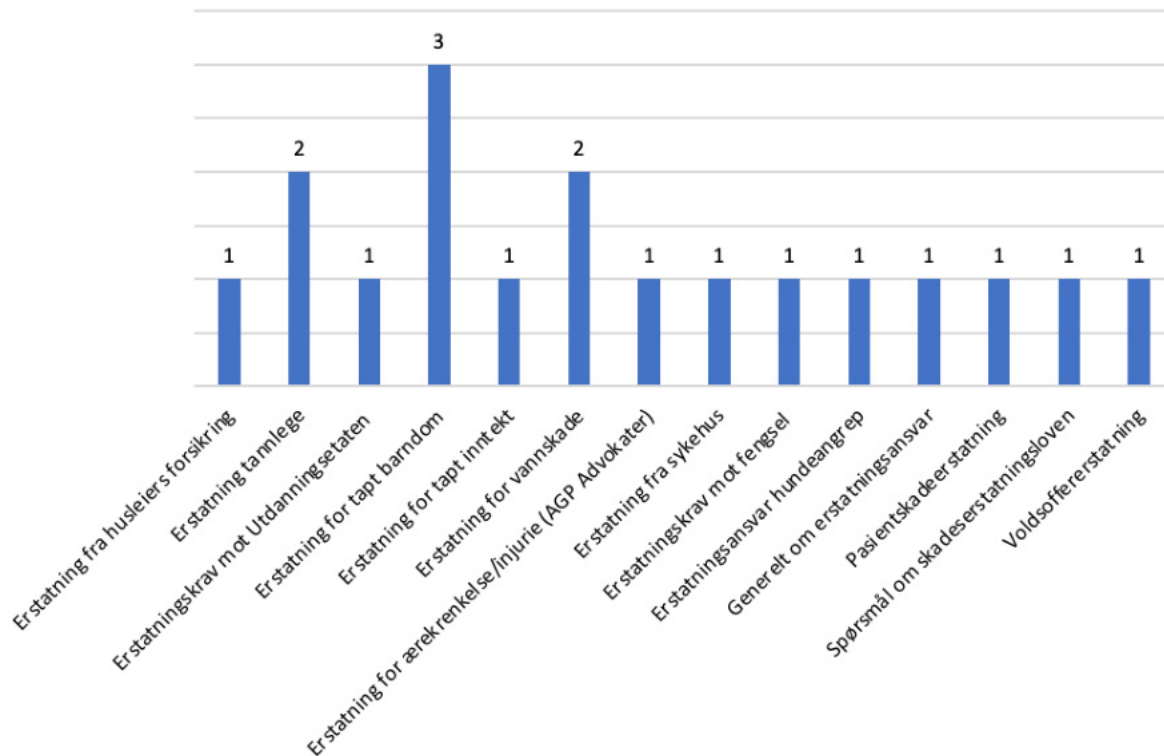
Avtalerett

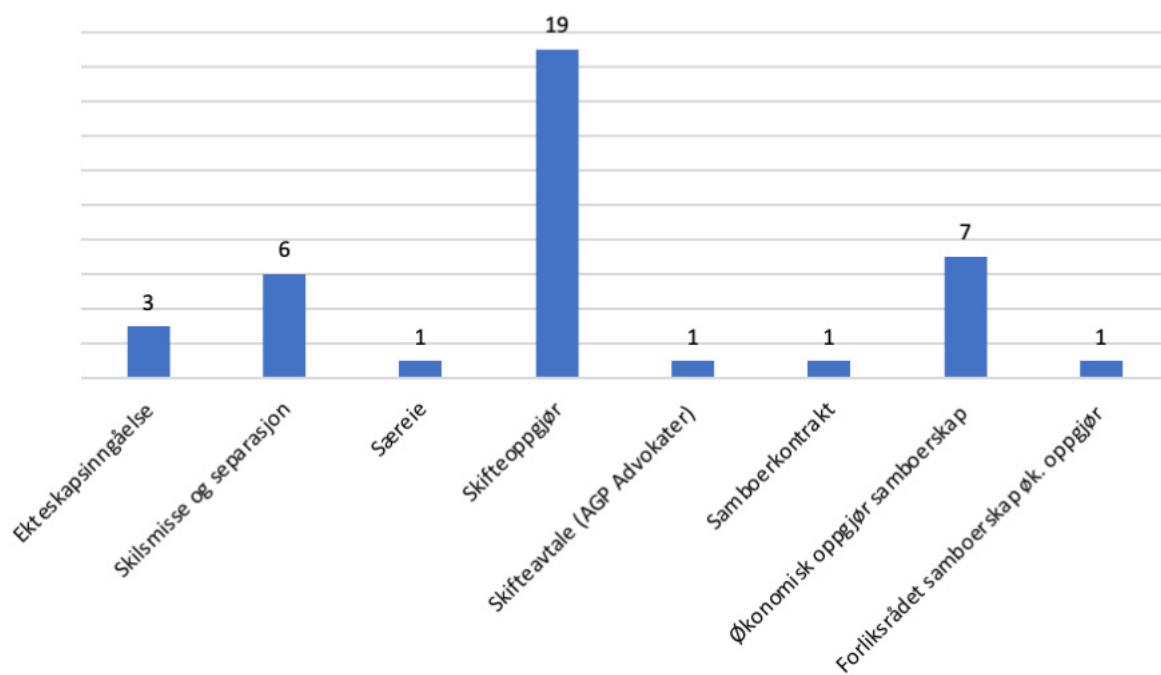
Barnerett og barnevernsrett

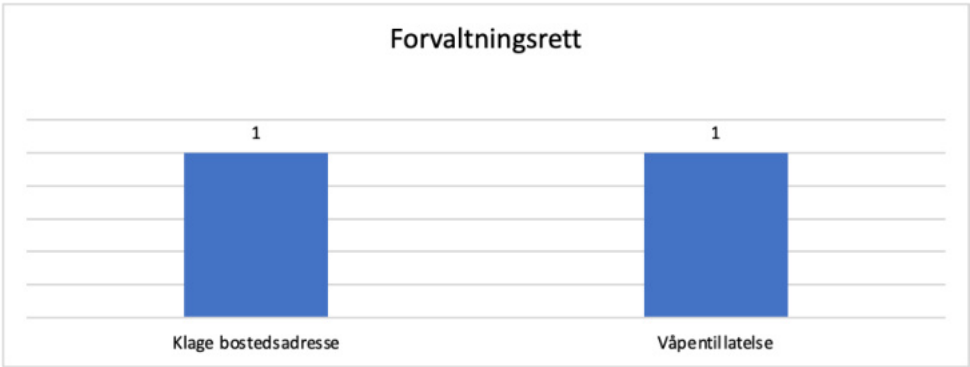
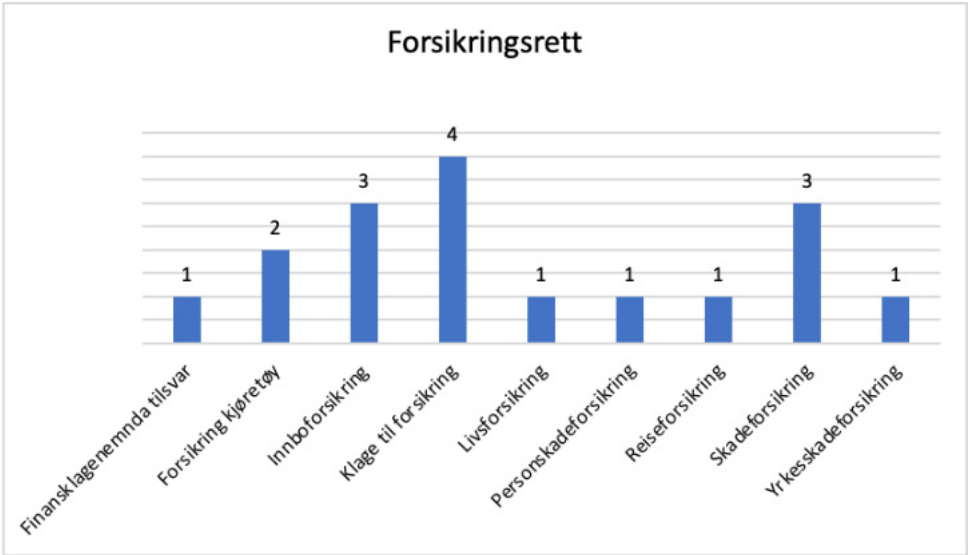
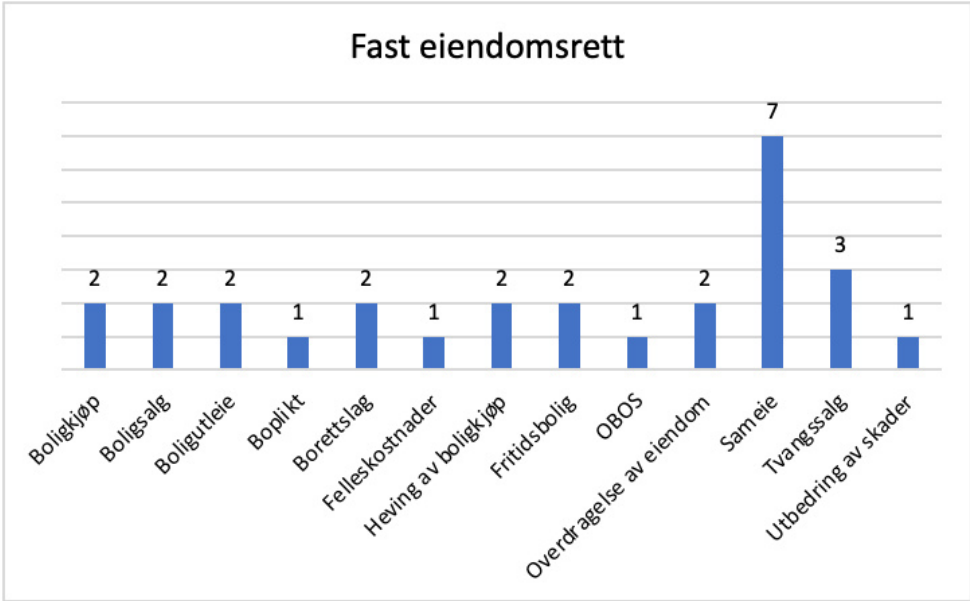

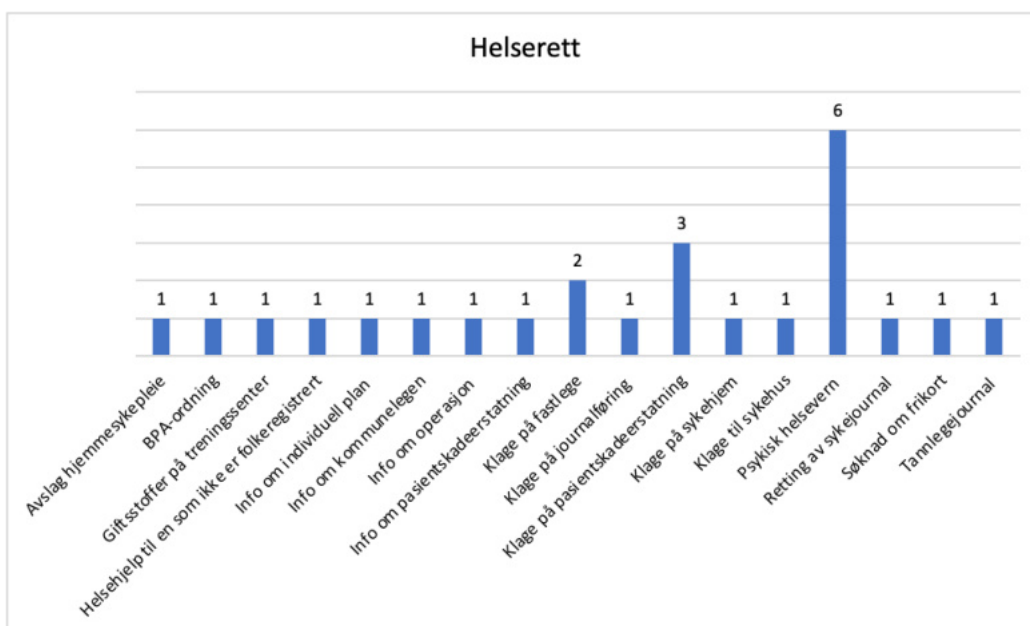
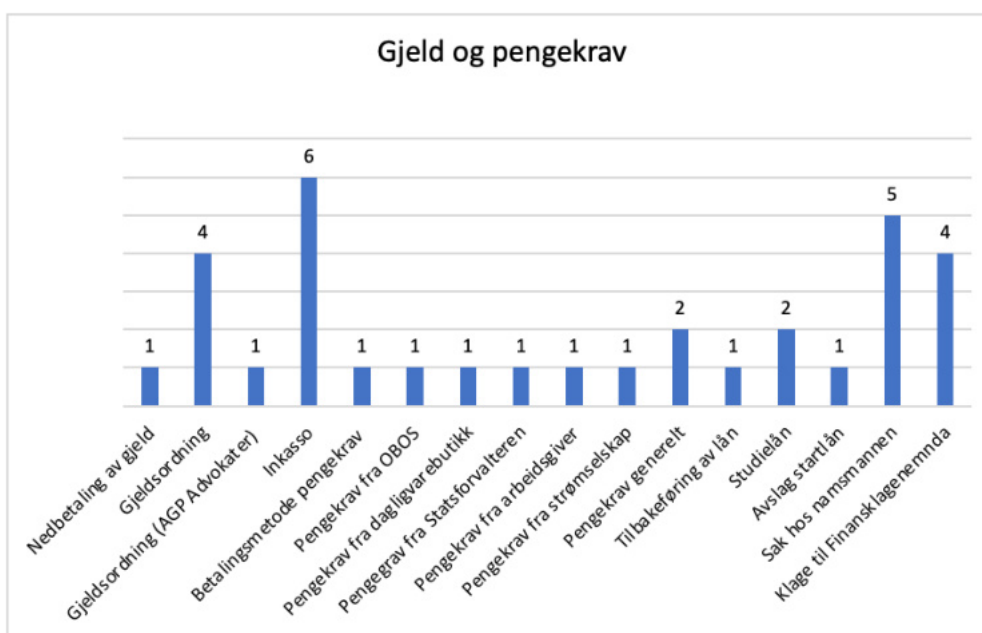
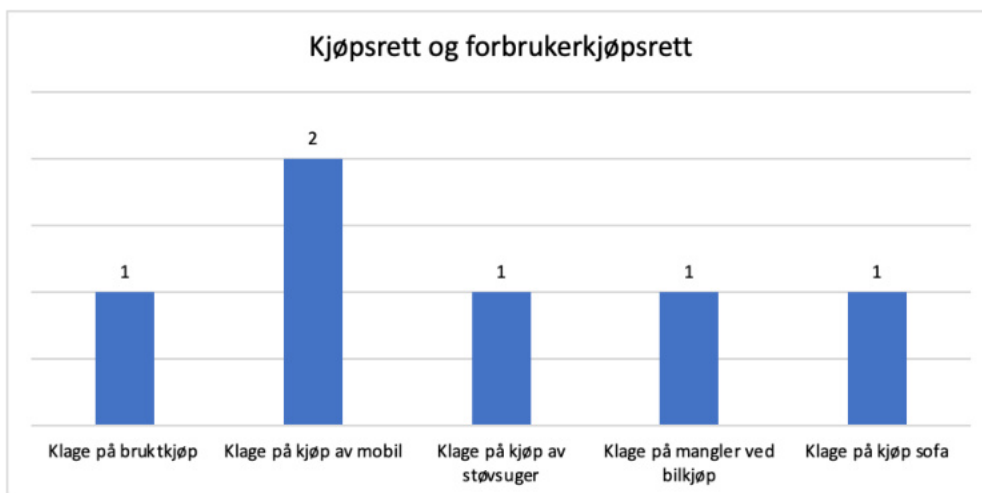
Erstatningsrett

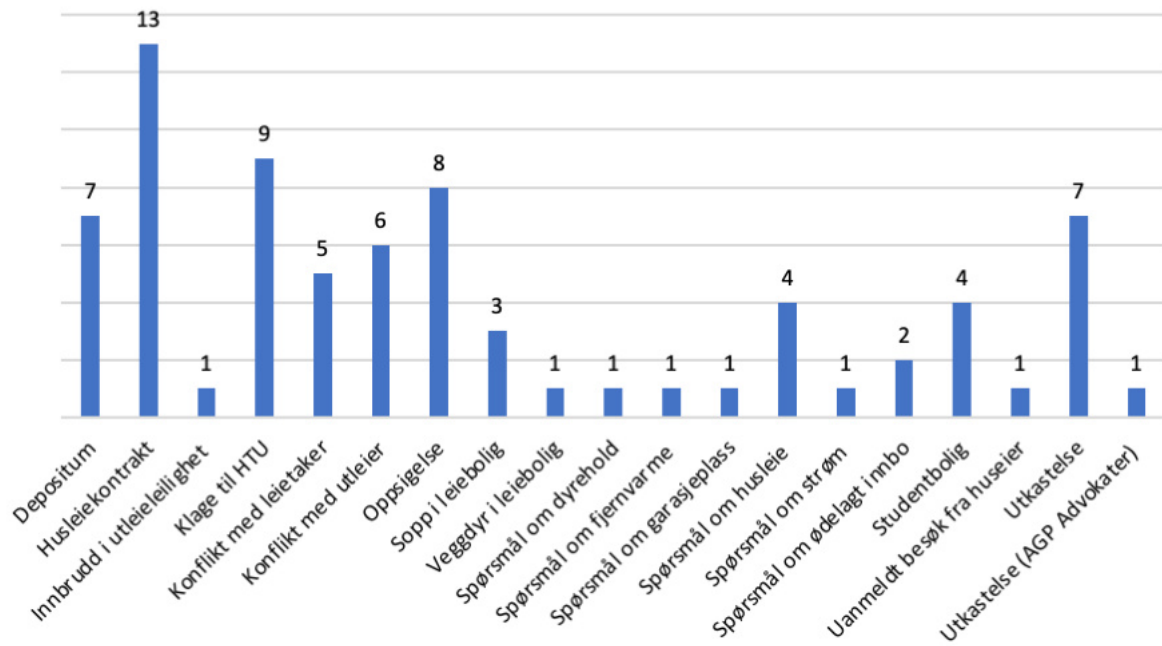
Familierett

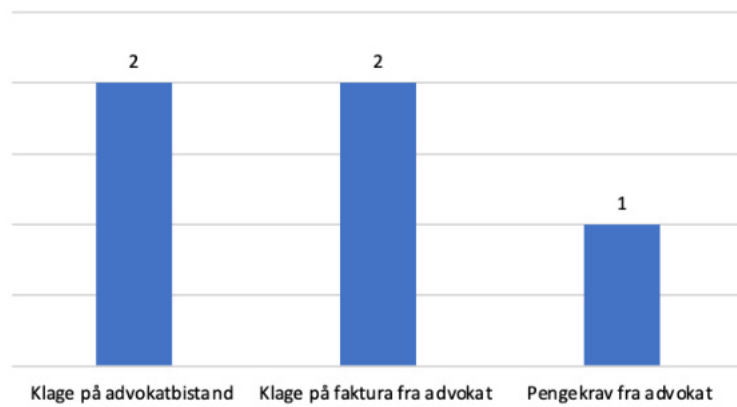

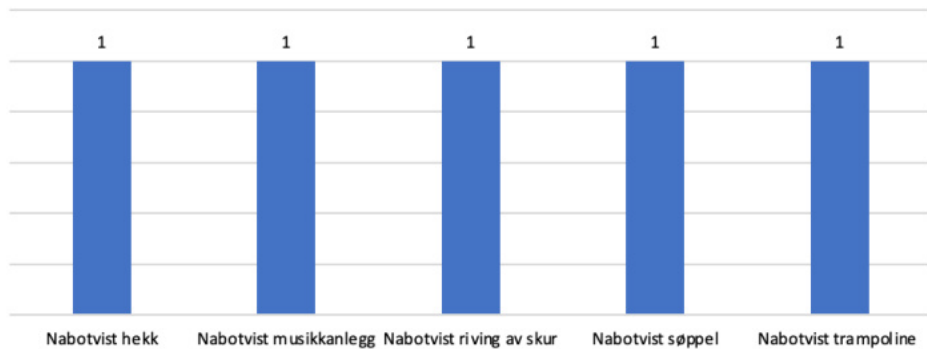
Husleierett

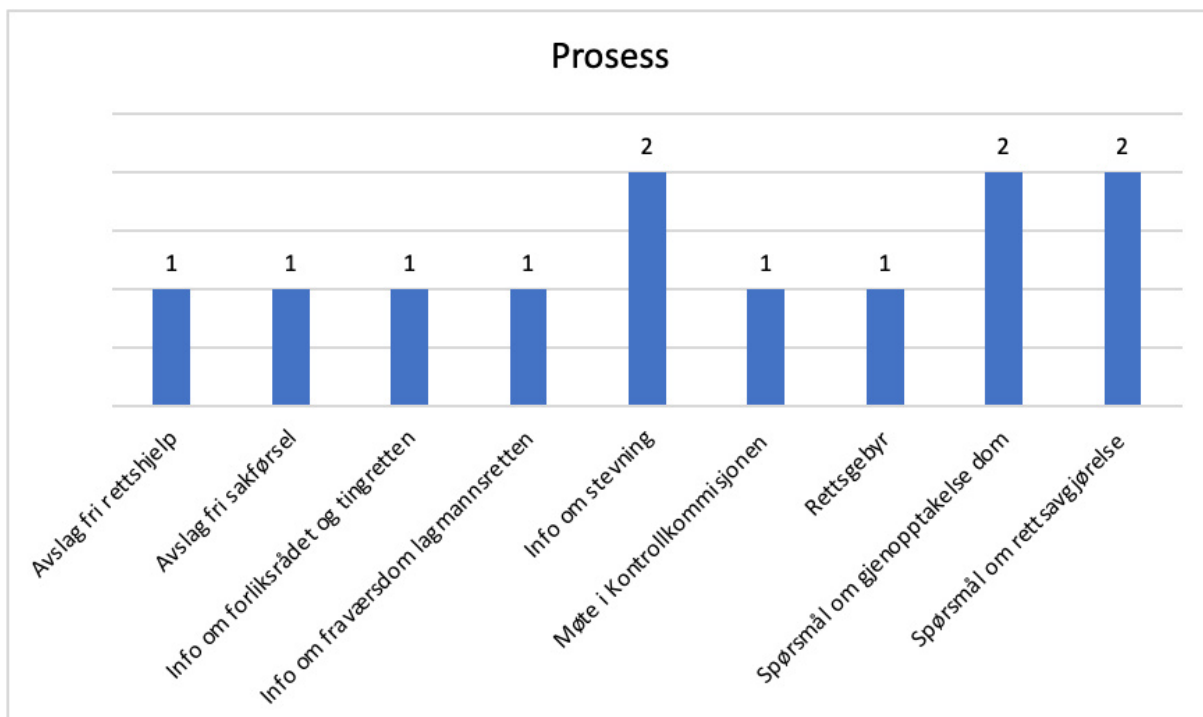
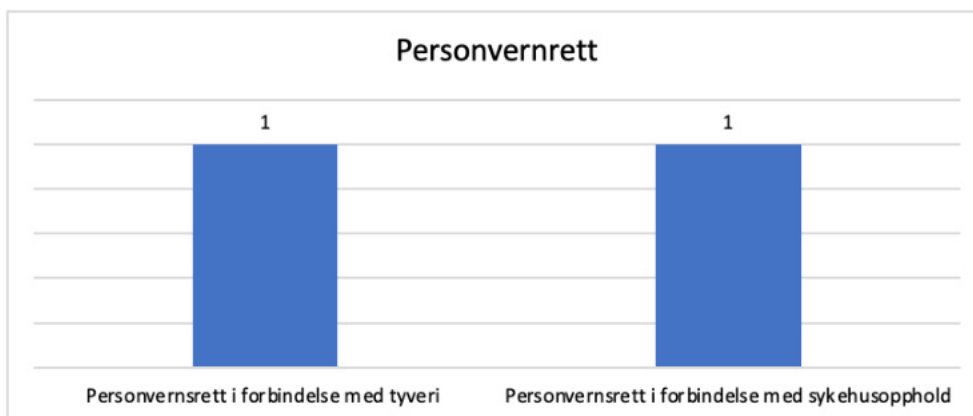
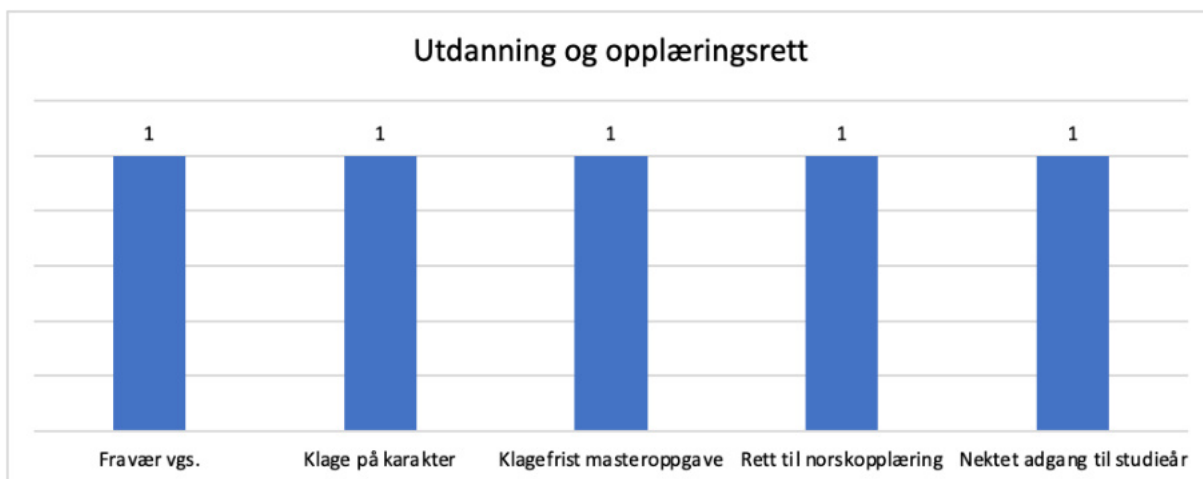
Klage på advokat

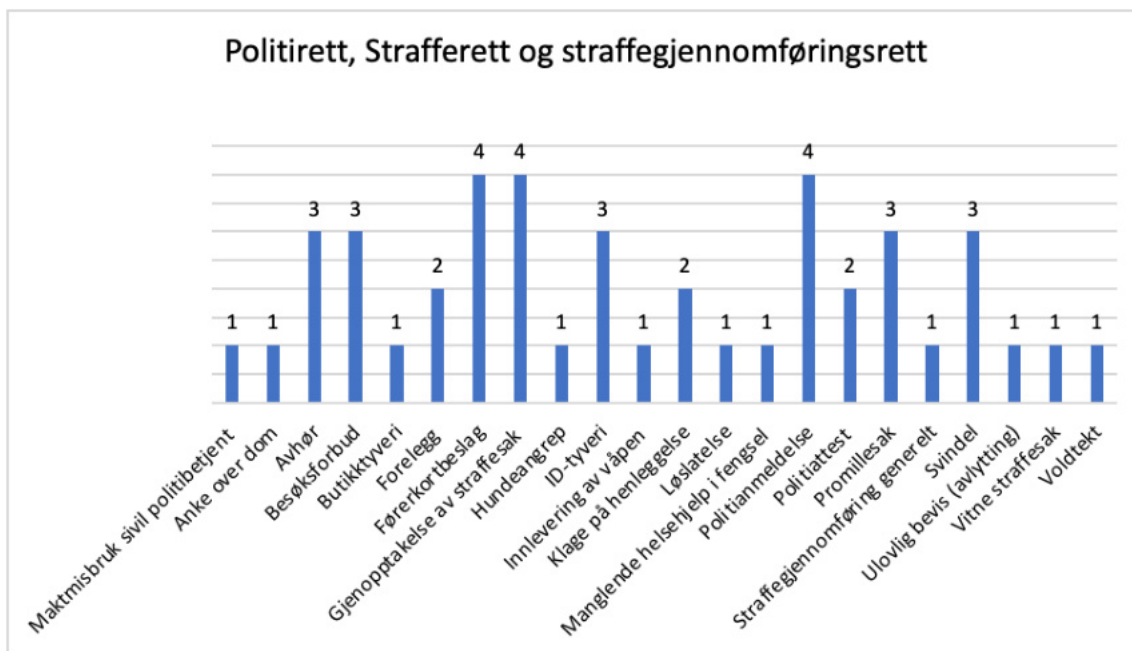

Naborett

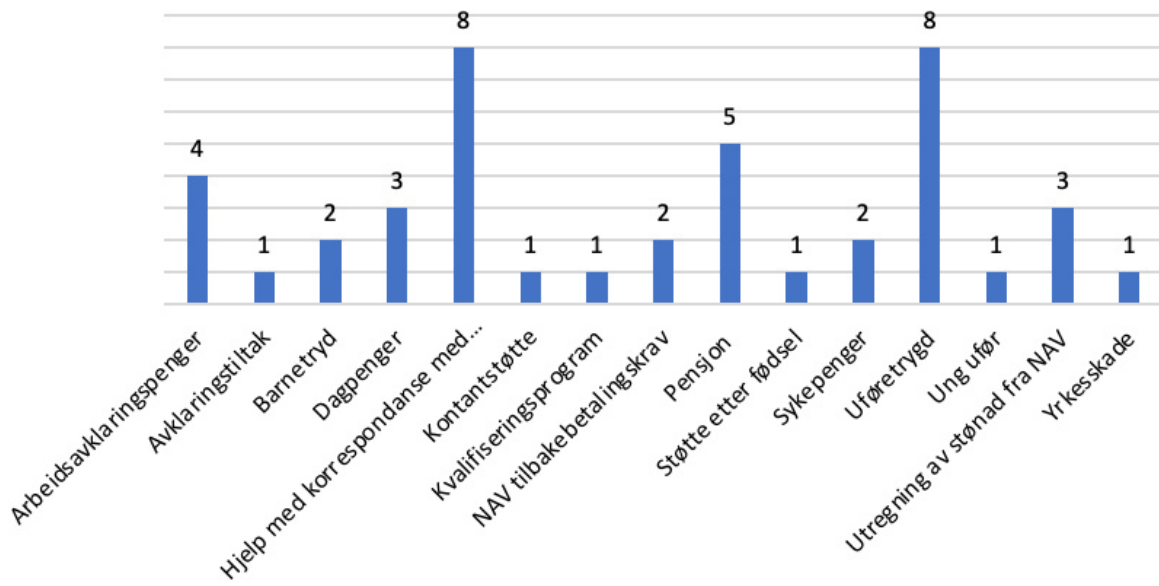

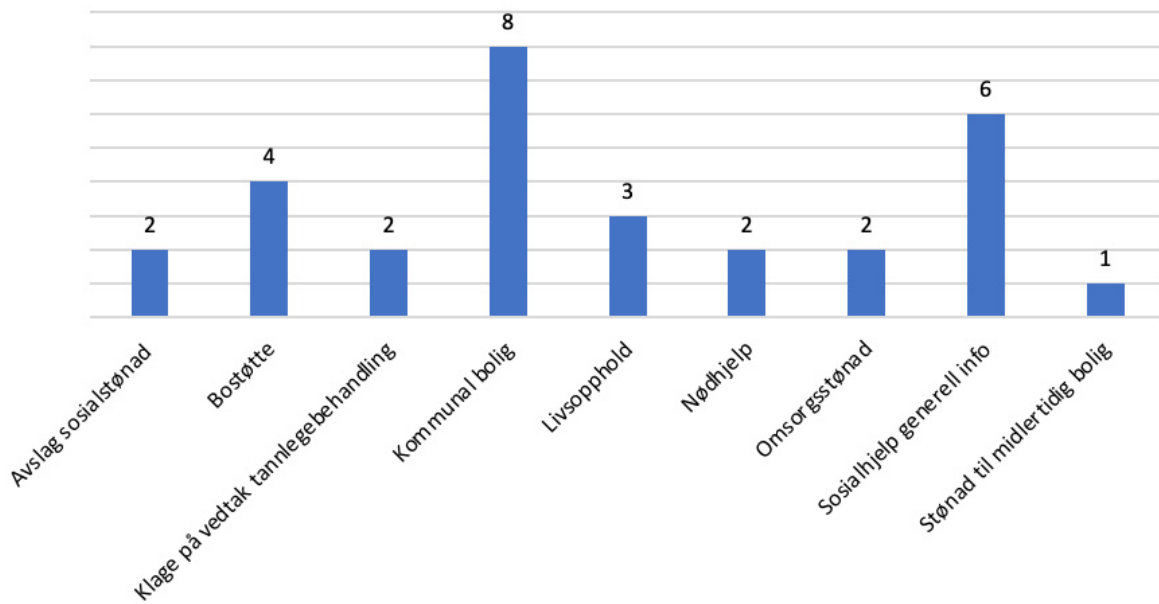

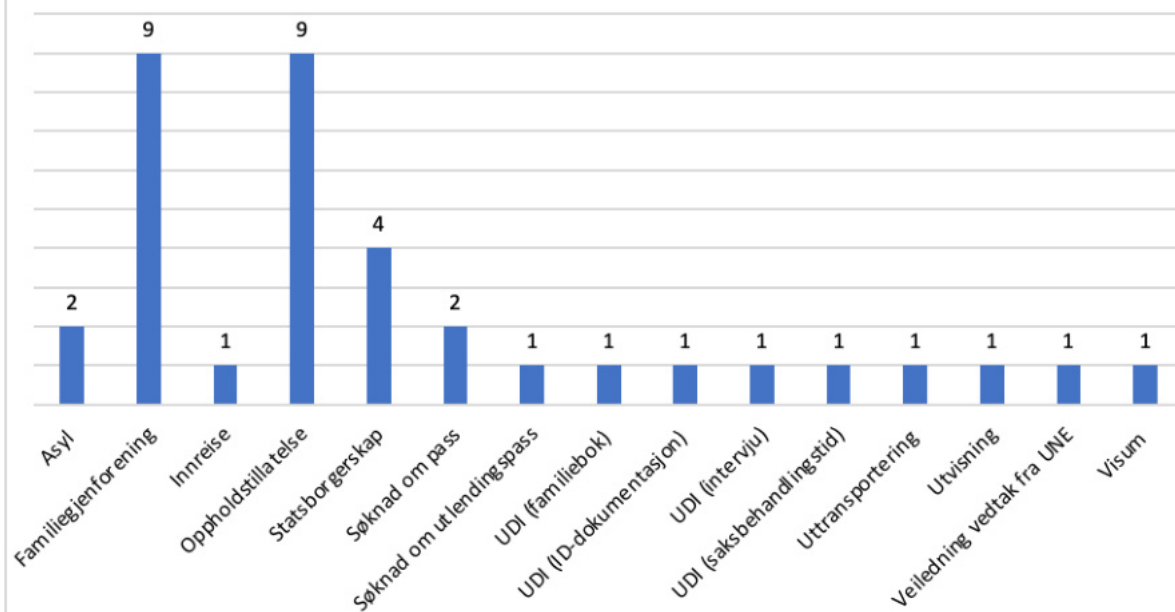
Trygderett

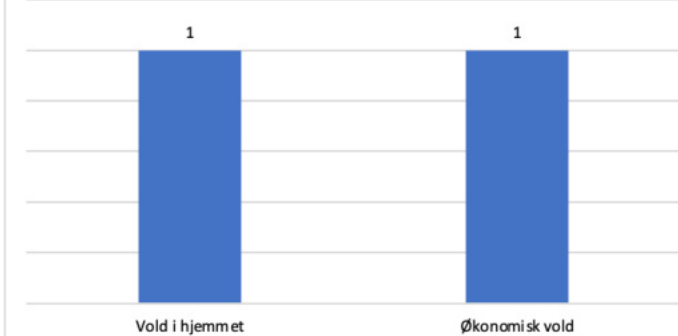
Sosialrett

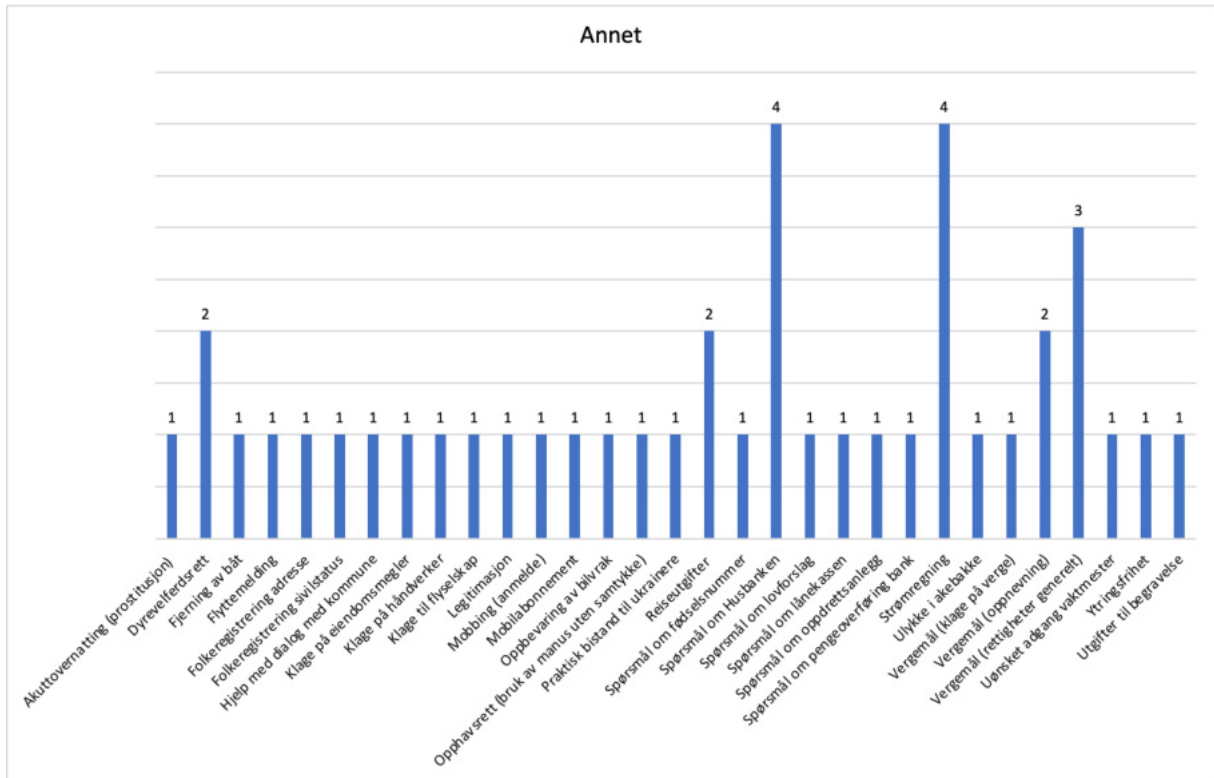

Utlendingsrett

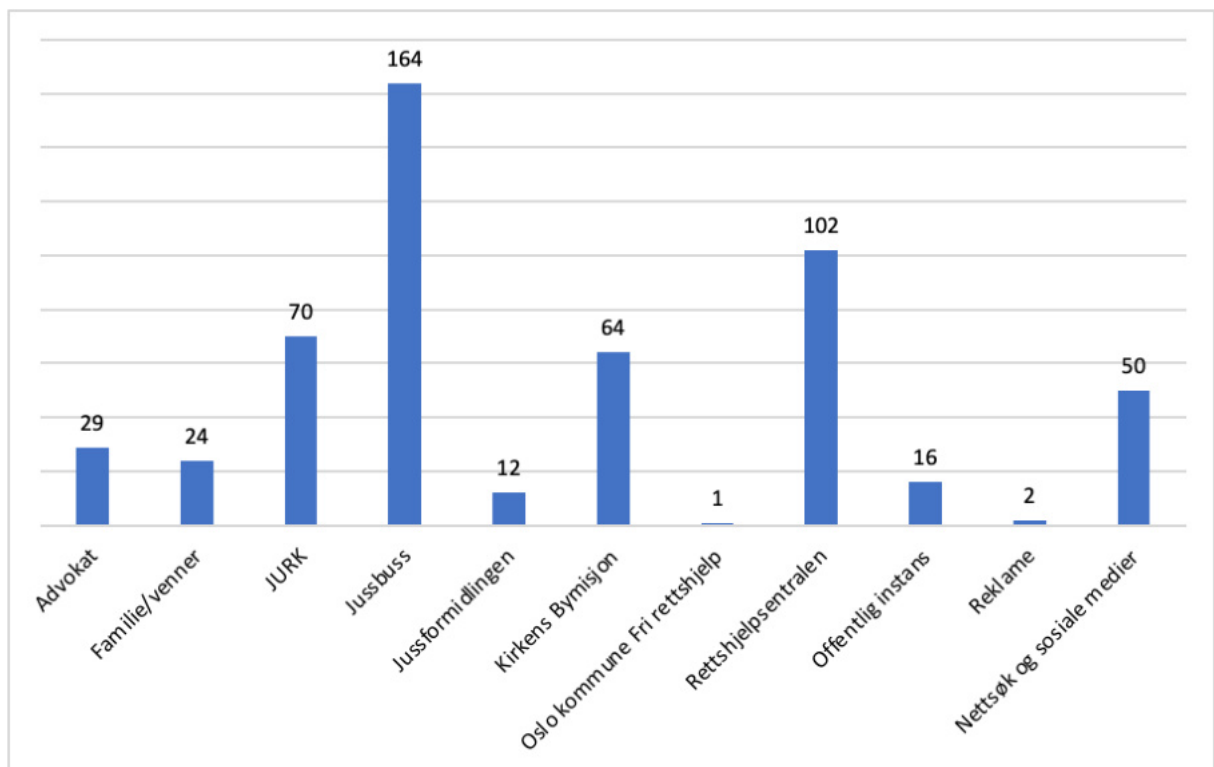

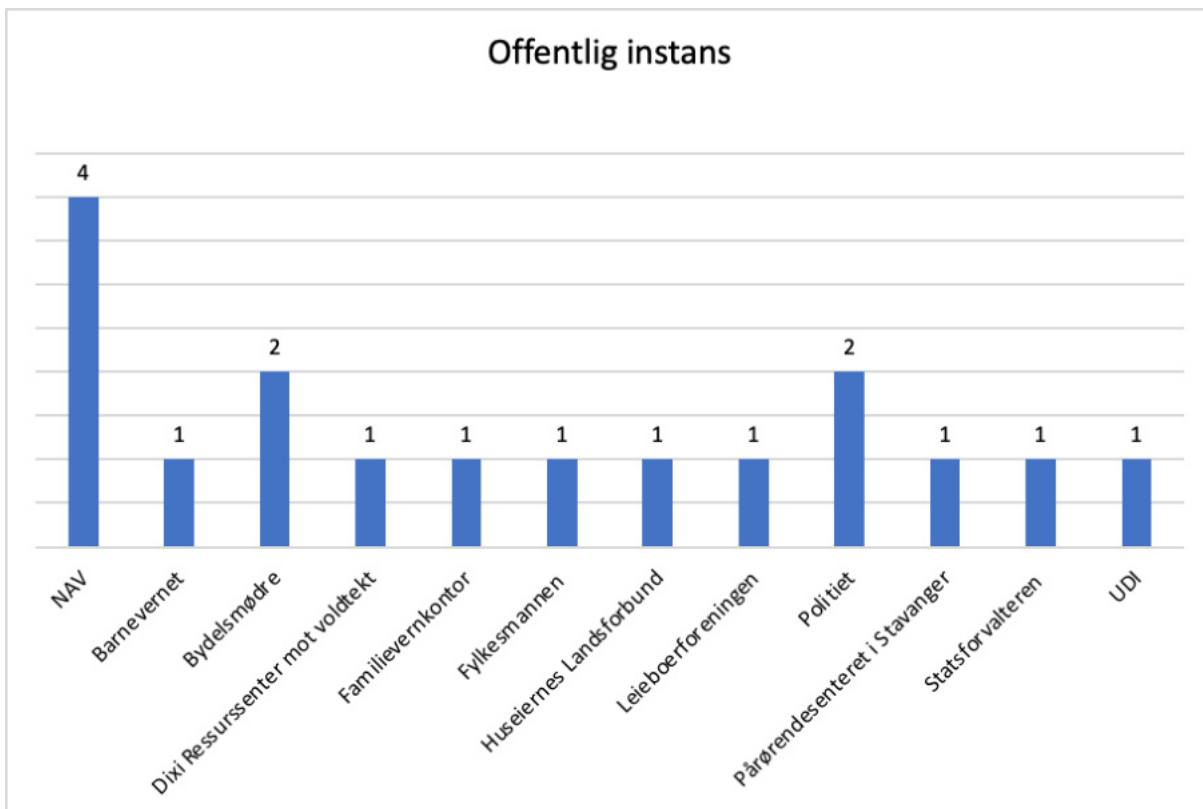
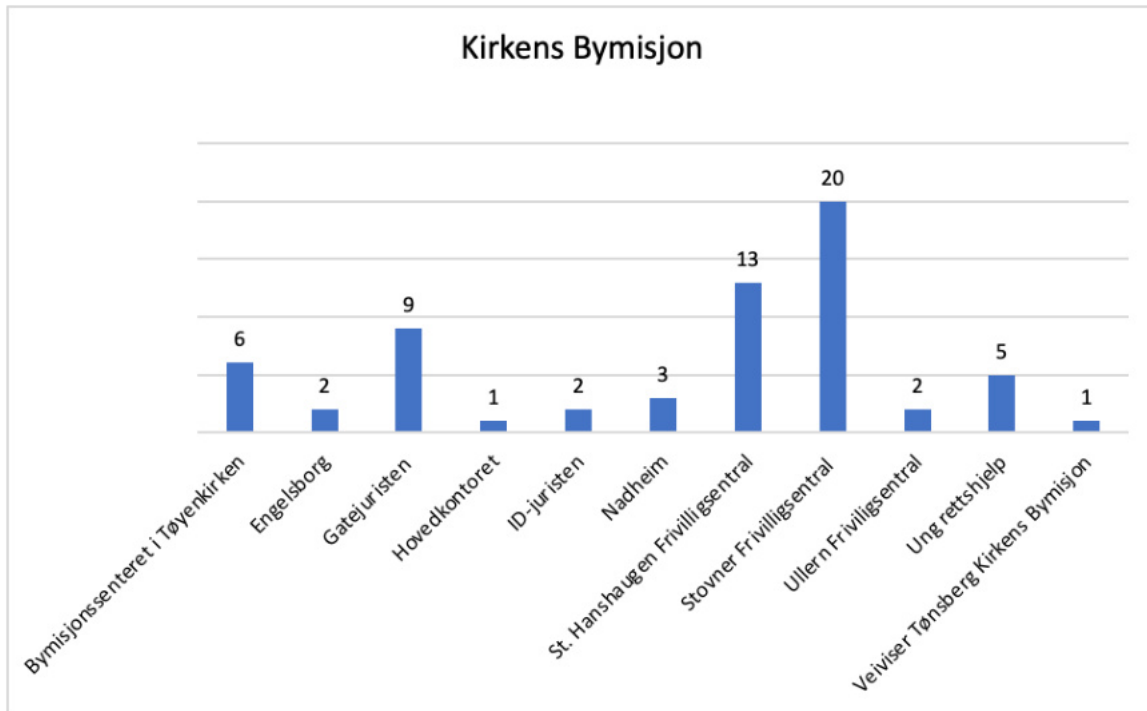
Vold

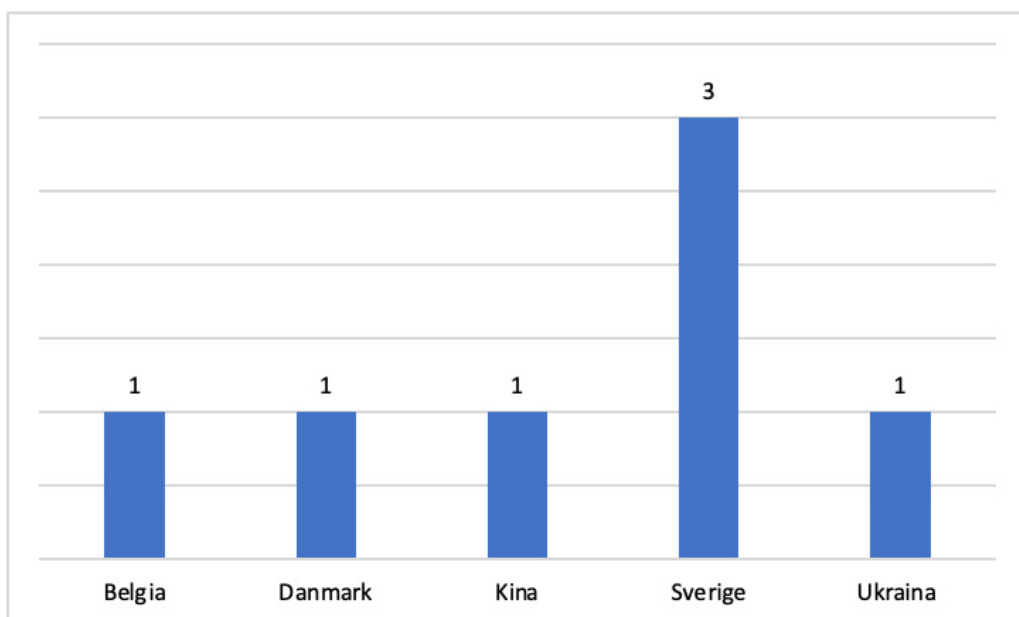
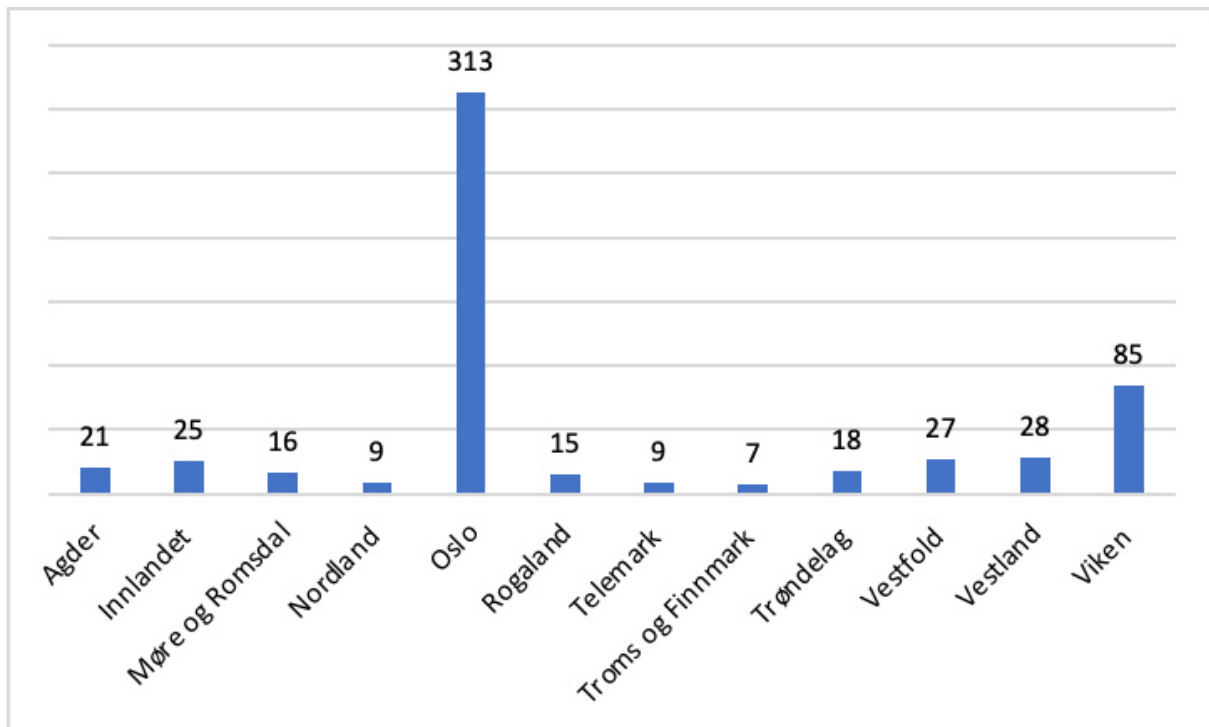

Hvor våre klienter har fått kunnskap om Rettshjelpsentralen

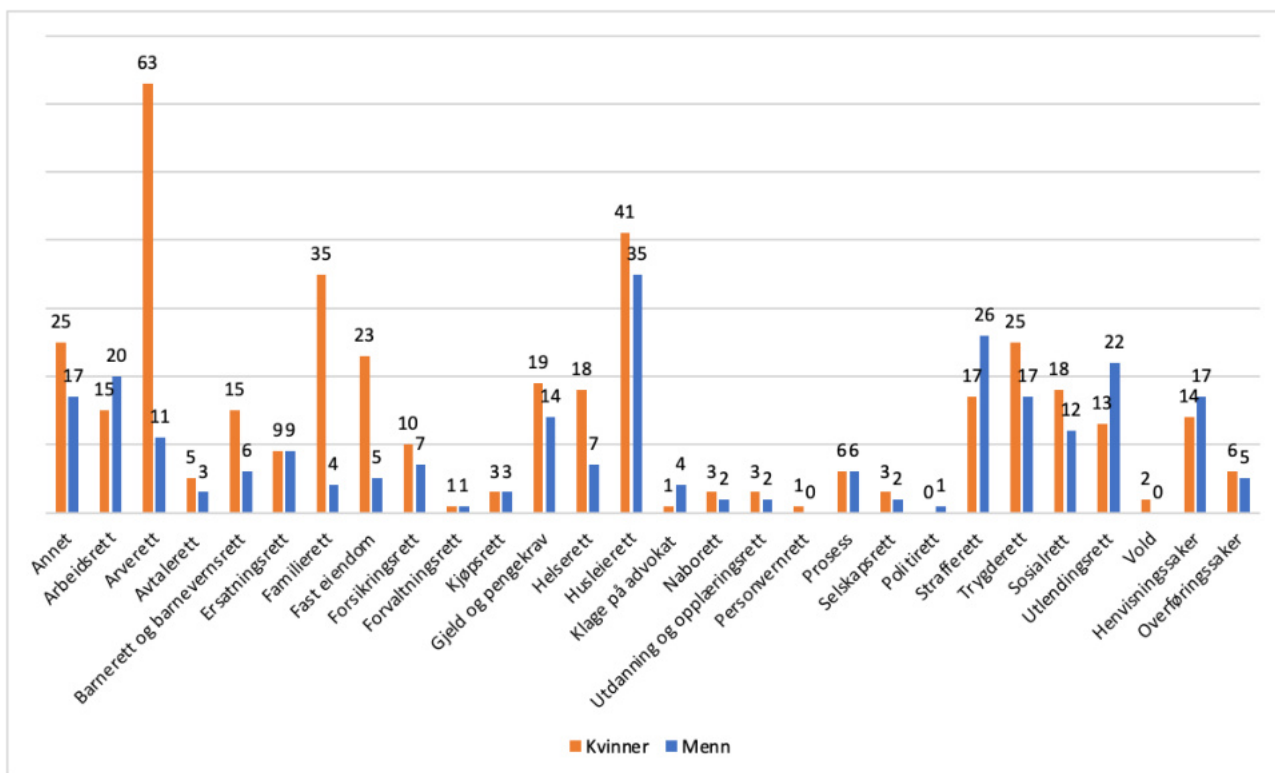
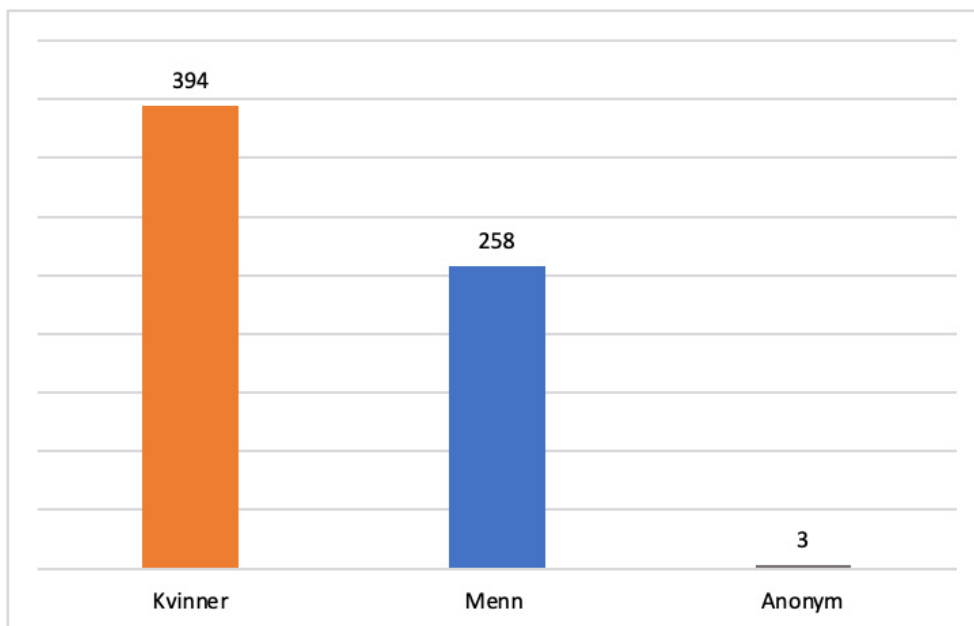

Distrikt og utland

Kjønn fordelt etter saker og rettsområder

Oslo 27.02.2023, Hege Levin